

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ('Εσωτερικού) οσλλ. 6
) Διὰ τὸν Διδασκάλου » 5
 ΕΤΗΣΙΑ ('Εξωτερικού) φρ. 10

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Κ. Γ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

'Εν Λευκοσίᾳ τῇ 30 'Ιουνίου 1911.
 ΕΤΟΣ Γ'. ΑΡΙΘΜΟΣ Η—12.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ὁ 'Ιούνιος! Ὁ μὴν ὅστις ἐμβάλλει εἰς σκέψεις τοὺς πλουσίους. Ὅπως ὁ Ὀκτώβριος ἐμβάλλει εἰς σκέψεις τοὺς πτωχοὺς, ὡς προ-ἀγγελος τοῦ φύχου καὶ τῶν βροχῶν καὶ τῶν διαφόρων προ-μηθειῶν, ἔτσι ὁ 'Ιούνιος, ὡς μῆνας τῶν ἐξοχῶν, τῶν λουτρῶν καὶ τῶν ταξειδιῶν, ἐμβάλλει εἰς σκέψεις δεινὰς ὄλους ἐκείνους τοὺς δυστυχεῖς θνητοὺς ποῦ πρόκειται νὰ ἀπορασίουν νὰ ἐκλέξουν ποῦ πρέπει νὰ κάμουν τὴν ἐξοχὴν τῶν ἢ τὰ λουτρά τῶν. Ἡμεῖς οἱ κοινοὶ θνητοί, τοὺς ἐπίους οὐδὲν ἀναγκάζει νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὴν γλυκεῖαν θαλπωρὴν τῶν 39 βαθμῶν τῆς Λευκοσίας, εἰμποροῦμεν νὰ κοιμώμεθα ἡσυχοί. Ἄλλ' οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι ποῦ πρόκειται νὰ ἐκλέξουν μεταξὺ Κερύνειας, Πλατρῶν, Καλοπαναγιώτη, Ἀθηνῶν, Λουτρακίου, Βισῦ καὶ Λονδίνου, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχουν ἡτυχιάν κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον; Ἄ δι' αὐτοὺς ὠρισμένως ἡ προσέγγις τοῦ χειμῶνος εἶνε πολὺ προτιμωτέρα! Ὁ Ὀκτώβριος δὲν τοὺς φοβίζει ἐνῶ ὁ 'Ιούνιος τοὺς κάμνει νὰ...τρέμουν.

Καὶ ὅμως πόσον εὐτυχεῖς εἶνε οἱ ἄνθρωποι ποῦ εἰμποροῦν νὰ ζουν δύο τρεῖς μῆνας τοῦ ἔτους τὴν ἡρεμον καὶ γλυκεῖαν ζωὴν τῆς ἐξοχῆς, τὴν φυσικὴν καὶ ἀπροσποίητον ζωὴν τοῦ βουνοῦ ἢ τῆς παραλίας, τοῦ ξηροῦ κάμπου καὶ τοῦ πυκνοῦ δάσους, ποῦ νοσταλγεῖ ὁ ἀνθρώπινος ὄργανισμός! Μὲ ὄλον τὸν πολιτισμὸν μας, μὲ ὄλας τὰς ἀνέσεις τὰς ἀναπαύσεις καὶ τὰς διασκεδάσεις τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ μας, κάτι τι τὸ ἀρχέγονον, αἱ κληρονομικαὶ ἐξεις τῆς ἀπλῆς φυσικῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἡρέμου καὶ ἀπερίττου βίου τοῦ ἀνοικτοῦ ἀέρος, τῆς γελαστῆς φύσεως καὶ τῆς ραθύμου ἀναπαύσεως τῶν ἐγκεφαλικῶν κυττάρων, παραμένει μέσα μας, ὡς νοσταλγία ἰσχυρὰ ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀποσπασθῶμεν.

Ἐὰν ἔχη τὸ θέλητρον τῆς ἡ ἀνάπαυσις κατόπιν κοπιώδους ἐργασίας ἐπὶ μαλακοῦ βελουδίνου ἀνα-

κλίντρον, μέσα εἰς τὸ γλυκὺ ἡμίφως μιᾶς κομφῆς αἰθούσης τῶν πόλεων, ἔχει ὅμως ἀπείρως προτιμωτέρα θέλητρον τὸ ξάπλωμα κατόπιν καλοῦ γεύματος, ἐπάνω εἰς παχὺ στῶμα χόρτου, κάτωθεν πυκνοφύλλου, ὄροσολούστου καὶ ἀρωματώδους μυρσίνης, παρὰ τὴν ὄχθην μουμουρίζοντος ρυακίου. Ἐκεῖνη εἶνε ἡ ἀνάληψις δυνάμεων, εἶνε τοῦ ἀπολεσθέντος ἢ ἀνάκτησις, αὕτη εἶνε πρόσκτησις δυνάμεων, εἶνε ἡ ἐνίσχυσις, εἶνε ἡ τόνωσις, εἶνε ἡ ὑγεία, ἡ ζωὴ.

Τέκνα τῆς μητρὸς μας φύσεως καθὼς εἰμεθα ἀδυνατοῦμεν νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπ' αὐτῆς χωρὶς νὰ αἰσθανθῶμεν τῆς νοσταλγίας τὸ πάθος. Ὅσον περισσότερο ἀπομακρυνόμεθα αὐτῆς, τόσον σφοδρότερον γεννᾶται τὸ αἶσθημα τοῦτο τῆς νοσταλγίας πρὸς τὴν φυσικὴν ζωὴν.

Ἡμεῖς ἐδῶ, εἰς τὰς πόλεις τῆς Ἀνατολῆς δὲν ἀπεμακρύνθημεν τόσον τῆς φύσεως ὅσον οἱ διάγοντες τὴν ἐντελῶς τεχνητὴν ζωὴν τῶν Εὐρωπαϊκῶν μεγαλοπόλεων. Φίλος μας, ὅστις εἶχε ζήσει (κατὰ τὴν Γαλλικὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως) ἐν Παρισίοις ἐπὶ ἔτη, μᾶς ἔλεγε κάποτε. «Ὁ ἀσφαλέστερος καὶ εὐκολώτερος τρόπος νὰ κατακτήσῃ τις τὴν καρδίαν μιᾶς Παρισινῆς εἶνε νὰ τῆς προσφέρῃ ὀλίγην ἐξοχὴν. Εἰμπορεῖς νὰ ἐξοδεύσῃς ἑκατοντάδας φράγκων διὰ νὰ τὴν διασκεδάσῃς εἰς θέατρα, ρεστωρὰν ἢ ὀπουδήποτε, εἰμπορεῖς νὰ φᾶς τὰ μαλλοκέφαλά σου διὰ νὰ τῆς ἀγοράσῃς εἶδη τοῦ λούσου, χωρὶς νὰ τὴν κατακτήσῃς. Ἐξόδευσε δύο εἰκοσάφραγκα καὶ πάρε τὴν εἰς μίαν ἐξοχὴν, πρόσφερε τῆς ἕνα γεῦμα ἀγροτικὸν κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα, μέσα εἰς ἕνα δάσος καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς εἶνε ἀπειρος. Ὁρισμένως ἡ ἀδυναμία τῶν Παρισινῶν γυναικῶν εἶνε ἡ ἐξοχή».

Ἐπίστευσα τὸν πολύπειρον φίλον μου. Πῶς; Μήπως ὑπάρχει κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς, ὁ ὁποῖος δὲν πάσχει ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν αὐτὴν τῶν Παρισινῶν γυναικῶν; Καὶ ποῖαν μεγαλητέραν εὐχαρίστησιν εἰμπορεῖ νὰ μᾶς παράσῃ ἕνας φίλος μας, παρὰ νὰ μᾶς πάρῃ εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ζήσωμεν μίαν ἡμέραν φυσικῆς, ἀπλῆς καὶ ὑγιεινῆς ζωῆς;

Λέγομεν ἀπλῆς καὶ φυσικῆς ζωῆς. Εἶνε δυστυχῶς τόσον σπανία ἡ ζωὴ αὐτὴ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς

έξοχάς ! "Όπου μία έξοχη γνωσθῆ, γείνη δηλαδή θερινόν κέντρον, ἔρχεται ὁ κύριος πολιτισμός με τὰ σύνεργά του, καί διώχνει βάνουσα τὴν ἀπλότητα καί τὴν ἀπερίττον ζωὴν. Ἀντὶ τῆς σκιάς τοῦ δένδρου ἐμφανίζεται δωμάτιον με παραπετάσματα, ἀντὶ τῆς πέτρας ἢ καρέκλα, ἀντὶ τῆς χλόης τὸ ἀνάκλιτρον, ἀντὶ τῆς ἀερολουσίας τὸ σφίξιμον καί ὁ κορσές, ἀντὶ τῆς καρποφαγίας καί τοῦ ψητοῦ, ἢ σάλτσες καί ἢ πίκλες.

Ἰπὸ τοιοῦτους ὄρους, ἄς λείψῃ ἡ έξοχη. Ἐξοχη θὰ πῆ ἐπάνοδος εἰς τὴν φυσικὴν ζωὴν, ἐνῶ οἱ περισσότεροι νομίζουν ὅτι θὰ πῆ «ἀλλαγὴ ἀέρος». Ἄλλὰ καί εἰς τὰς πόλεις, καί εἰς τὰ σπίτια μας, κάθε πνοὴ ἀνέμου εἶνε ἀλλαγὴ ἀέρος. Καί εἶνε ἀνόητον νὰ κυνηγοῦμε «ἄλλον ἀέρα» εἰς τὰ βουνα καί τὰς παραλίας, διότι ἡ σύστασις τοῦ εὐλογημένου αὐτοῦ εὐκινήτου μίγματος εἶνε παντοῦ ἢ ἰδίᾳ παντελῶς. Τὸ πολὺ-πολὺ, πιθανόν ὁ ἀήρ τῶν πόλεων νὰ ἔχη ὀλίγην σκόνην παραπάνω· τίποτε ἄλλο.

Ἐξοχη θὰ πῆ : Νάφισῃ κανεὶς κάθε φροντίδα καί κάθε σκέψιν. Νὰ ξαπλώνῃ στὴν ἄμμον ἢ τοὺς βράχους διὰ νὰ τὸν προσβάλλῃ ἡ ραδιενέργεια ποῦ προκαλεῖται ἀπὸ τὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ γρανίτου ἢ τοῦ βασάλτου ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀθρακικοῦ ὀξέως καί τοῦ ἡλίου. Θὰ πῆ νὰ πίνῃ νερὸν ἀπὸ πηγῆν, ἐλαφρὸν, ὑγιεινὸν χωρὶς σπόρια καί μικροοργανισμούς, κατὰ τὸ δυνατόν. Θὰ πῆ νὰ περπατῆτῃ ξυπόλυτος, γυμνός, ἀναμαλλιάζης, ἀερίζομενος καί ψηνόμενος εἰς τὸν ἥλιον. Νὰ τρώγῃ μέχρι κόρου φρούτα, γάλα, αὐγά, κρέας ψημένον καί νὰ κάθηται ὕστερα νὰ χωνεύῃ ἡσυχος. Νὰ ξαπλωθῇ στὴν ἄμμο νὰ κυλισθῇ, νὰ λουσθῇ, νὰ φωνάξῃ, νὰ τραγουδήσῃ. Νὰ κοιμηθῇ στὸ ὑπαιθρον ἐνωρίς, μακρὰ ἀπὸ τεχνητὰ φῶτα, ἀγρυπτίας καί στοχασμούς. Νὰ περπατῆ ὅσο μπορεῖ, νὰ τρώγῃ ὅσον καί ὅταν θέλει, νὰ μὴ καπνίζῃ, νὰ μὴ σκέπτεται.

Τὰ κάμνουν ὅλα αὐτὰ οἱ δυστυχεῖς ἄνθρωποι ποῦ πηγαίνουν εἰς τὰς έξοχάς ; Κάθε ἄλλο. Τόπον μόνον ἀλλάζουσιν οἱ κύριοι αὐτοί. Ὅχι καί τρόπον. Ἐνδύονται ὅπως εἰς τὰς πόλεις, μαγειρεύουσιν ὅπως εἰς τὰ σπίτια των, τρώγουσιν ὅπως συνήθως. Περιπλέον πέρνουσιν μαζί των βιβλία, κάμνουσιν ἐπισκέψεις ἐθιμοτυπίας καί κλείονται τὸν περισσότερον χρόνον εἰς τὰ σπίτια ὅπου μένουσιν σκυφτοὶ ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι τοῦ μπεζικῆ ἢ τὸ τάβλι. Ὑστερα λέγουσιν : Ἐξοδεύσαμεν τόσα εἰς τὴν τάδε έξοχὴν ἐφέτος, καί μήπως εἶδαμεν καμιάν ὠφέλειαν ;» Πολὺ φυσικά. Καί οὔτε εἶνε δυνατόν ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους νὰ ὠφελήσῃ ποτὲ ἡ έξοχη.

Ἄλλὰ, τέλος πάντων, ἄς ἐξετάσωμεν τὰ αἷτια διὰ τὰ ὁποῖα αἱ έξοχαὶ ἐκφυλίζονται τρόπον τινα, καί δὲν

ἐκτελοῦν τὸν προορισμόν των. Πῶς ἀπὸ τόποι φυσικῆς καί ἀπερίττου ζωῆς γίνονται ἀληθινὰ σαλόνια κοσμικῆς ζωῆς ; Ποῖα τὰ αἷτια ἢ τὸ αἷτιον ; Ἄς ἐξετάσωμεν.

Ἄλλὰ νομίζω ὅτι κάποιοι κακόγλωσσος μοῦ ψιθυρίζει τὴν ἐξήγησιν εἰς τὸ δεξιὸν αὐτῆ, σιγά-σιγά καί φοβισμένα :

Cherchez la femme.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τοῦ Μονάχου τῆς Βαυαρίας ἐφήμισεν τὴν ἐπιβολὴν φόρου ἐπὶ τῶν γάτων. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὸν πρωτοφανῆ τοῦτον φόρον ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ ἐλευθέρᾳ ἀνατροφή τῶν γάτων εἰς τὰς οἰκίας ἀποτελεῖ οὐ μόνον ἐνόχλησιν εἰς τοὺς ἐνοίκους, ἀλλὰ καί κίνδυνον τῆς δημοσίου ὑγείας. Ἡ πληθώρα τῶν γάτων πᾶν ἄλλο εἶνε ἡ ὑγιεινὴ, προσθέτουσιν δὲ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ μέτρου ὅτι οἱ ἔχοντες γάτους εἰς τὸν οἶκον των, ἀφοῦ ὀφείλουσιν νὰ πληρώσουσιν φόρον δι' αὐτοὺς, θὰ τοὺς προσέχουσιν περισσότερο, δὲν θὰ εἶνε δὲ ἐπιχειραμμένον τοῦ λοιποῦ εἰς τὰ τετραπόδα ταῦτα νὰ πολλαπλασιάζωνται ἐλευθέρως ἐπ' ἀπειρον. Ἐν προσέτι ἐπιχείρημα ὑπὲρ τοῦ φόρου εἶνε ὅτι διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γάτων θὰ ἐλαττωθῇ ἢ παρ' αὐτῶν συντελουμένη καταστροφὴ τῶν μικρῶν πτηνῶν.

Στρατιωτικὸς ἰατρός ὑπηρετῶν παρὰ τῆ Ἀεροπολικῆ Σχολῆ τοῦ Ἀβιάνου ἐν Ἰταλίᾳ, δημοσιεύει ἐν τινὶ ἱατρικῷ περιοδικῷ τὰς παρατηρήσεις του περὶ τῶν ἐκ τῶν ἐναερίων ταξιδίων ἀποτελεσμάτων. Οἱ ἀεροποροῦντες διὰ στρατιωτικῶν ἀεροπλάνων δὲν αἰσθάνονται ὡς κοινῶς νομίζεται, τὰ συμπτώματα τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς ὀρεβασίας ἢ ἐκ τῆς ἀνυψώσεως δὲ τῶν ἀεροστάτων. Δὲν ἀνέρχονται εἰς ὕψος ἀνώτερον τῶν 1000 ἢ 1500 μέτρων καί δὲν ὀφίστανται τὰ συμπτώματα τῆς ἀγωνιώδους ἀναπνοῆς, τῆς κεφαλαλγίας, τῆς ἐπιστάξεως τῆς ρινός, τῆς ὀπνηλίας, ἀκόμη δὲ πολὺ στανιώτερον παρ' αὐτοὺς εἶνε τὸ φαινόμενον τῆς ζάλης καί τοῦ ἰλίγγου. Ἡ πορεία τοῦ ἀεροπλάνου εἶνε λιαν ὀμαλὴ καί ἡ ναυτία εἶνε σχεδὸν ἀγνωστον φαινόμενον εἰς τοὺς δι' αὐτοῦ ταξιδεύοντας παρατηρεῖται δὲ μόνον ἐνίοτε εἰς τοὺς εὐπλαθετέρους, ὅταν αἰσθάνονται ὅτι ἀπομακρύνονται ἐκ τῆς γῆς καί βλέπουσιν τὸ ἔδαφος φεῦγον. Συσπάσεις τοῦ διαφράγματος καί τάσις πρὸς ἔμειον παρατηροῦνται μόνον ὁσάκις ἢ μηχανῆ ἀνυψουμένη ὑπὸ ἐναερίου κύματος ἀναπηδᾷ πρὸς τ' ἄνω. Ἄλλὰ καί ἡ ἐνόχλησις αὕτη εἶνε σιγμιαία. Οἱ μαθητεύοντες δοκιμάζουσιν κατ' ἀρχάς τῆς πτήσεως αἰσθητὰ ἢ φόβου καί ἀγωνίας. Ἄλλ' ἔπειτα, διὰ τὸ ταξείδιον ἐξακολουθῆ ὀμαλὸν καί κανονικόν, πᾶσαι αὐταὶ αἱ ἐνόχλησις παρέρχονται καί ὑποχωροῦσιν πρὸ τῆς ἐκ τῆς πτήσεως γοητείας.

Ἐδημοσιεύθη κατ' αὐτὰς εἰς τὴν στήλην τῶν ἀγγελιῶν τῶν ἀγγλικῶν ἐφημερίδων περιεργολογία εἰδοποίησις. Ὁ Ἄνδρεᾶς Μύνιχ, υἱὸς τοῦ γερμανοῦ στρατηγοῦ φὸν Μύνιχ, ἀ-

ποθαγόντιος πρὸ τινων μηνῶν, δηλοῖ ὅτι προσφέρει ἐν ἑκατομμύριον φράγκων εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε τοῦ ὑποδείξει τὴν τράπεζαν, εἰς ἣν ὁ πατήρ του εἶχε καταθέσει τὴν περιουσίαν του, συνισταμένην ἐκ 35 ἑκατομμυρίων φράγκων. Τὸ παράδειγμα ταῦτο δὲν εἶνε μοναδικόν. Ὑπάρχουν πολλοὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἄλλαχού, ζῶντες ἐν πενίᾳ, ἃν καὶ κληρονόμοι σημαντικῶν περιουσιῶν, κατεπευμένων εἰς ἀγνώστους τραπέζας. Ἀγγλικὸν περιοδικὸν διηγῆται ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ὅτι κατὰ τὸ 1836 πλούσιος ἐκ Λονδίνου, ἐπὶ τῆς γεννήσει τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ του ἔσπευσε νὰ καταθέσῃ εἰς τινὰ τράπεζαν τὸ ποσὸν 25 χιλιάδων φράγκων ἐπ' ὀνόματι τοῦ νεογεννήτου. Ἄλλ' ἐπιστρέφων ἐκ τῆς τραπέζης, ἔπαθεν ἐξ ἀποπληξίας καὶ ἀπεβίωσε. Πρὶν ἐκπνεύσῃ ἐπρόφθασε ν' ἀνακοινώσῃ εἰς τὸν γραμματέα του τὴν γενομένην κατὰθεσιν, ἀλλὰ δὲν εἶπε καὶ τὸ ὄνομα τῆς τραπέζης. Τὸ νεογέννητον ἐκεῖνο εἶνε τώρα γέρον ὀδοηκοντοῦτης καὶ πενέσιος. Ἡ κατὰθεσις κατὰ τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα διὰ τῶν τόκων ἀνῆλθεν εἰς 400 χιλιάδας φράγκων. Ἄλλ' ὁ νόμιμος αὐτῆς κύριος ἀπώλεσεν ἤδη πᾶσαν ἐλπίδα περὶ τῆς κατοχῆς τῆς. Οὐ μόνον δὲ περιουσίαι χρηματικαί, ἀλλὰ καὶ πολυτίμητα κοσμήματα καὶ ἀντικείμενα τιμαλφῆ εὐρίσκονται κατεπευμένα εἰς τα θησαυροφυλάκια διαφόρων τραπεζῶν ἐν ἀγνοίᾳ τῶν δικαιούχων. Πρὸ τινων ἐτῶν ἰδὸς τις μαχαργιάς κατέθεσε παρὰ τινι τραπέζῃ τοῦ Λονδίνου συλλογὴν πολυτίμων κοσμημάτων· ἐπαελθὼν δὲ εἰς τὴν πατρίδα του μετ' ὄλιγον, ἐδολοφονήθη καὶ τὰ κοσμήματα μένουσιν ἀκόμη εἰς ἄγνωστον τράπεζαν χωρὶς ἐλπίδα ἀποδόσεως. Ὁ βουλευτὴς Μπλοττομλεν—κερδοσκοπὸς ἀσυνείδητος, καταδικασθεὶς πρὸ τινων ἐβδομάδων εἰς τὴν ἀπόδοσιν ποσοῦ σφετερισθέντος παρ' αὐτοῦ ἐξ 1,250,000, φράγκων—εἶχε προτείνει πέρυσιν ὅπως ψηφισθῆ νόμος ὑποχρεῶν νὰς τραπέζας νὰ παραδίδουν εἰς τὸ Κράτος μετὰ ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα, τὰ οὕτω πως ἐγκαταλειμμένα ποσά, ἰσχυρίζεται δὲ ὅτι δι' αὐτῶν θὰ ἠδύνατο νὰ διπλασιασθῆ ὁ ὑπάρχων ἀγγλικὸς στόλος ἄνευ προσφυγῆς εἰς νέους φόρους.

Κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν ἐπιστημόνων, ἡ πρόοδος τοῦ πολιτισμοῦ ἀποτελεῖ κίνδυνον· μερικῆς ἢ ὀλιγῆς ἐξαφανίσεως τῶν διαφόρων γενῶν τῶν ζώων. Ὁ ὄλεθρος τῶν πτηνῶν χάριν τῶν πτερῶν των, χρησίμων διὰ τὸν σιολισμόν τῶν γυναικείων πέλων, εἶνε γεγονός πασίγνωστον. Ὀλιγότερον ὁμως γνωστόν εἶνε τὸ ὅτι διὰ τῶν λαμβανόμενων σήμερον ὑγιεινῶν μέτρων καὶ τὰ ἔντομα ταχέως ἐξολοθρεύονται, εἰς τινὰ δὲ μέρη ἐξέλιπον ὀλοτελῶς τὰ ὄχληρὰ παράσιτα τὰ κατοικοῦντα κατὰ προτίμησιν εἰς τοὺς κοιτῶνας τῶν ἀνθρώπων. Ἐπιστήμων τις ἐπροφήτευσεν ὅτι μετὰ μίαν εἰκοσαεταίαν δὲν θὰ ὑπάρχουν πλέον ἵπποι εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Καὶ εἶνε μὲν τοῦτο ὑπερβολή. ἀληθεύει ὁμως ὅτι τὸ αὐτοκίνητον ἐξεδίωξε τοὺς ἵππους ἐκ τῶν δημοσίων ὁδῶν, καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχον οἱ ἵππικοὶ ἀγῶνες, εἰς οὐδὲν θὰ ἐχρησίμευεν πλέον τὸ εὐγενὲς ζῶον. Τὸ ἐμπόριον τῶν γουταρικών ἐπισπεύδει τὴν καταστροφὴν τῶν φωκῶν καὶ τῶν θαλασσίων λεόντων, οἵτινες ἔχουν

σχεδὸν ἐκλείπει ἀπὸ τῶν ἀνταρκτικῶν χωρῶν, εἰς τὴν θάλασσαν δὲ τοῦ Γριμπύλωφ ὁ ἀριθμὸς των περιορίσθη εἰς 200 χιλιάδας καὶ ὀλιγώτερον, ἐνῶ πρὸ δεκαετίας ἀνῆρχετο εἰς ἐν ἑκατομμύριον. Ὡς πρὸς τοὺς ἰχθύς δὲ ὑπάρχουν οἱ ἰσχυρίζόμενοι ὅτι ἐὰν δὲν ἀπαγορευθῆ ἡ ἄλιεια εἰς τὰ παράλια τῆς Νορβηγίας, τῆς Δανίας καὶ τῆς δυτικῆς Ἀγγλίας ἐπὶ τινὰ ἔτη, εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν ἐντὸς ὀλίγου χρόνου δὲν θὰ ὑπάρχουν πλέον ἰχθύες. Ἀφότου αἱ παλαιαὶ ἄλιευτικαὶ λέμβοι ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ ἀτμοπλοίων, ὁ ὄλεθρος τῶν ἰχθύων προσέλαβε τρομακτικὰς διαστάσεις. Ἡ ἄλιεια τῶν ρεγγῶν εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν ἀποφέρει κατὰ μέσον ὄρον ετησίως περὶ τὰ 500 ἑκατομμύρια ρεγγῶν τὸ 1908 δὲ ἐπωλήθησαν εἰς τὰς ἀγορὰς 600 ἑκατομμύρια. Οἱ λύκοι, οἵτινες πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν ἦσαν ἄφθονοι εἰς τὰ δάση τῆς Σκωτίας, Ἀγγλίας, Οὐαλλίας, Γερμανίας καὶ Γαλλίας ἐξηφανίσθησαν καὶ δὲν ὑπολείπονται ἐξ αὐτῶν εἰ μὴ ἑκακοντιάδες, προωρισμένα, καὶ αὐταὶ νὰ ἐκλείπουν. Φυσιολόγος τις διατείνεται ὅτι μετὰ ἕνα αἰῶνα οἱ λέοντες, αἱ τίγρεις, αἱ λεοπαρδάλεις, οἱ ὄφεις, οἱ καρχαρίαὶ καὶ αἱ φάλαινα θὰ ἐξαφανισθοῦν παντελῶς ἐκ τῆς γῆς, ἐφ' ἧς δὲν θὰ κατοικοῦν εἰς τὸ ἐξῆς εἰμὴ μόνον οἱ ἀνθρώποι μετὰ τινων ἐπιζώντων κυνῶν καὶ γάτων.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμπόρου εἰσέρχεται ἕνας κακοντυμένος μεσήλιξ κύριος καὶ ἐρωτᾷ.

—Σεῖς ἐδημοσιεύσατε εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅτι εὐρήκατε ἕνα χρηματοφυλάκιον μὲ πολλὰ χρήματα καὶ διζητεῖτε ἐκεῖνον ποῦ το ἔχασε ;

—Μάλιστα· μήπως εἴσθε σεῖς ; Ἄν εἴσθε σεῖς θά μου περιγράψετε τὸ χρηματοφυλάκιον καὶ τὸ ποσὸν ποῦ περιεῖχε, διὰ νὰ σᾶς τὸ δώσω.

—Δὲν ἔχασα κανὲν χρηματοφυλάκιον.

—Τότε διατὶ ἤλθατε ;

—Ἀπλῶς διὰ νὰ ἴδω τί εἶδους μοῦτρα πρέπει νὰ ἔχη ἕνας ἀνθρώπος, ποῦ εὐρίσκει ἕνα σωρὸν χρήματα καὶ ἔχει τὴν κουταμάρα νὰ ζητῆ ποῖός τὰ ἔχασε....

***

Ἡ θεῖα.— Ἐλα παιδί μου, δός' μου τὴν τσάντα μου νὰ φύγω μὴν χάσω τὸ τραῖνο. Ἡ ὥρα ἐπέρασε.

Ὁ Γιαννάκης—Μὴ φοβᾶσαι θεῖα καὶ δὲν χάνεις τὸ τραῖνο· τὸ ρολόγι μας πάει μπροστὰ μισῆ ὥρα. Τῶβαλε ὁ μπαμπᾶς ὅταν ἤλθες.

***

Ὁ Πέτρος—Λέγουν ὅτι ἡ πολλὴ καλωσύνη φονεύει.

Ὁ Κώστας—Γι' αὐτὸ φέρεσαι τόσον καλὰ σὴν πενθεράν σου κατ' αὐτάς ;

ΤΟ ΡΑΔΙΟΝ ΠΗΓΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

(Συνέχεια)

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὅταν μία σφαῖρα ἐξέλθῃ τοῦ τουφεκίου καί, βαίνουσα μὲ μεγάλην ταχύτητα, συναντήσῃ κώλυμα, τὸ ὁποῖον τὴν κωλύει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον της ἡ σφαῖρα αὕτη θερμαίνεται τόσον ὥστε πολλακίς τήκεται. Ἀνάλογον φαινόμενον συμβαίνει καὶ κατὰ τὴν ἀκτινοβολίαν τοῦ ραδίου. Τὰ ἐξ αὐτοῦ βλήματα, ἐμποδιζόμενα ἀπὸ τὰ μόρια τὰ ὁποῖα συναντῶσι καὶ τὰ ὁποῖα κωλύουσι τὸν δρόμον των, παράγουσι θερμότητα ἀξιοσημείωτον. Εἰς ἀριθμὸς δύναται νὰ καταδείξῃ ἀμέσως τὸ τεράστιον ποσὸν τῆς θερμότητος ταύτης. Πραγματικῶς πρέπει νὰ καοῦν πεντακτῆσια χιλιόγραμμα γαιάνθρακος διὰ νὰ παραχθῇ ἡ αὐτὴ ποσότης θερμαντικῆς ἐνεργείας μὲ τὴν παραγομένην ἐκ τῆς ἐκρήξεως τῶν ἀτόμων ἐνὸς μόνοῦ γραμμαρίου ραδίου.

Ἀπρόοπτοι συνέπειαι ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς τῆς τῆς παρατηρήσεως. Πράγματι, ἀνευρέθησαν ἐλάχισται ποσότητες ραδίου εἰς βράχους διεσπαρμένους σχεδὸν πανταχοῦ τῆς γῆνης ἐπιφανείας. Ἐὰν λοιπὸν ἡ γῆ μας περιέχῃ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ραδίου πανταχοῦ, τὸ ὁποῖον εἶνε πιθανόν, συμπεραίνομεν ὅτι ἡ ἐκ τοῦ ραδίου τούτου θερμότης ὅχι μόνον θὰ παρακωλύσῃ τὴν ἀπόψυξιν τῆς σφαίρας μας ἀλλὰ καὶ σὺν τῷ χρόνῳ θὰ προκαλέσῃ καὶ μεγαλητέραν αὐτῆς θέρμηνσιν. Προσέτι ὑπολογίσθη ὅτι ποσότης τριῶν γραμμαρίων ραδίου κατὰ κυβικὸν μέτρον μάζης τοῦ ἡλίου εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ θερμοκρασίαν (5000 K) καὶ τὴν μεγίστην ποσότητα τοῦ θερμαντικοῦ τὴν ὁποῖαν ἐξαπολύει περίξ του.

Εἶδομεν πῶς ἐν ἄτομον ραδιενεργὸν παράγει ἀποσυντιθέμενον τὸ ἄτομον μίας νέας ραδιενεργοῦ οὐσίας. Αὕτη εἶνε ἀέριον, τὸ ὁποῖον, ἐκφευγὸν τοῦ ἀλατος τοῦ ραδίου καὶ χωριζόμενον αὐτοῦ, διαχύνεται εἰς τὸν περίξ χώρον, δι' ὃ καὶ καλεῖται ἐκπόρευσις τοῦ ραδίου. Θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ἐκπόρευσιν κατὰ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν της, ἥτις θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τῆς ὕλης, ἥτις εἶνε τὸ ἐκπληκτικώτερον ἀποτέλεσμα τῆς ραδιενεργείας.

Πραγματικῶς καὶ ἡ ἐκπόρευσις μετ' οὐ πολὺ καταστρέφεται διὰ νὰ παραγάγῃ ἐν νέον ραδιενεργὸν ἄτομον τὸ **Ράδιον Α.** Εἶνε δὲ τὸ **Ράδιον Α.** στερεὸν σῶμα σχηματιζόμενον ἐν τῷ ἀέρι ὑπὸ μορφήν κόνεως ἥτις ἐπικαθημένη, ὡς πᾶσα κόνις, ἐπὶ τῶν περίξ ἀντικειμένων, μεταδίδει εἰς αὐτὰ τὰς ραδιενεργούς της ιδιότητας.

Μετὰ τὸ **Ράδιον Α.**, σειρά διαδοχικῶν ἐκρήξεων παράγουσι τὸ **Ράδιον Β.**, **Ράδιον C.**, **Ράδιον D.**, **Ράδιον E.**, καὶ τέλος τὸ **Πολώνιον**, ἢ **Ράδιον F.**

Μὲ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἡ σειρά τῶν ραδιενεργῶν ἐκγῶων τοῦ **Ραδίου** πύει, διότι ἐκ τῆς διασπάσεως καὶ μεταμερρώσεως αὐτοῦ παραγεται ἀπλῶς, κοινὸς μόλυβδος. Τὰ σῶματα ταῦτα, ὅσα ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν ἀποτελοῦσι τὴν οἰκογένειαν τοῦ ραδίου. Ὑπάρχουν ἀκόμη αἱ οἰκογένειαι τοῦ **Οὐρανίου**, τοῦ **Θορίου** καὶ τοῦ **Ἀκτινίου** αἱ ὁποῖαι σχηματίζουν εἰκοσάδα διαφόρων ραδιενεργῶν στοιχείων. Ὁ κυριώτατος χαρακτήρ των, ἐκ τοῦ ὁποῖου καὶ διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων εἶνε ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς των. Οὕτω π. χ. τὸ **Οὐράνιον** χρειάζεται ἐξ ὀκτατομμύρια ἔτη διὰ νὰ ἐλαττωθῇ εἰς τὸ ἡμισυ, τὸ **ράδιον** δὺο χιλιάδας ἔτη, χρονικὸν διάστημα βραχύτατον, ἐν σχέσει πρὸς τὰς Γεωλογικὰς περιόδους. Ἴδου ἡ αἰτία διὰ τὴν ὁποῖαν δὲν θὰ καταστῇ ποτε δυατὴν νὰ ἔχωμεν μεγάλας ποσότητας ραδίου. Πραγματικῶς κατόπιν δεκαετῶν κόπων καὶ μόχθων ἡ ἀνθρωπότης δὲν κατέχει ἐκ τοῦ πολυτίμου σώματος πλειότερον τῶν πέντε γραμμαρίων! Ἀντιπροσωπεύει δὲ τὸ ποσὸν τοῦτο, εἰς χρήματα, ἀξίαν ἄνω τῶν δύο ἑκατομμυρίων φράγκων τὸ ὁποῖον ὁμολογουμένως εἶνε ποσὸν ὑπερβολικὸν διὰ τόσον ὀλίγον πρᾶγμα.

Πειράματα γενόμενα ἐσχάτω; ὑπὸ τῆς κ. Κιουρί καὶ τοῦ κ. Δεπιέρν, ἀπέδειξαν ὅτι τὰ σωματῖα α (ἔλφα) εἶνε ἄτομα **Ἡλίου**, τοῦ ἐλαφροτέρου μετὰ τὸ ὑδρογόνον ἀερίου. Τὸ γεγονός τοῦτο μᾶς δίδει τὸ μόνον θετικὸν μέσον τὸ ὁποῖον μέχρι τούδε κατέχομεν, πρὸς ὑπολογισμὸν εἰς ἔτη, τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ γήινου φλοιού.

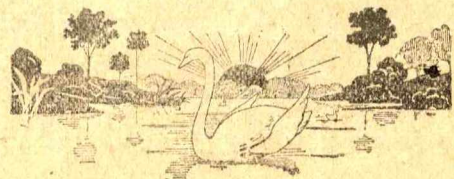
Πραγματικῶς ὅταν ἀκόμη ἡ γῆ ἦτο εἰς ὑγρὰν κατάστασιν, τὸ ἥλιον τὸ ὁποῖον παρήγετο ὑπὸ ραδιενεργῶν σωμάτων ἀφίπτατο εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ἄλλ' ὅταν ὁ φλοιὸς τῆς γῆς ἐστερεοποιήθη εἰς συμπαγεῖς βράχους ἀδιαπεράστους ὑπὸ τῶν ἀερίων, τὸ σχηματιζόμενον ἥλιον δὲν ἠδύνατο νὰ διαφύγῃ καὶ ἀπεθηκεύετο ἐντὸς τῶν βράχων, εἰς τρόπον ὥστε, ἐπειδὴ πᾶν ἔτος, συναισέφερον εἰς τὴν προμήθειαν τῆς ποσότητος τοῦ ἡλίου, ἐσημείωνε δι' αὐτῆς τὴν διάβασιν τοῦ αἰώνιου.

Ἄρκει λοιπὸν νὰ καθορίσωμεν διὰ χημικῆς ἀναλύσεως τὴν ἐν τινι ραδιενεργῷ ὀρυκτῷ περιεχομένην ποσότητα ἡλίου, διὰ νὰ συμπερανώμεν ἀμέσως τὴν ἡλικίαν τοῦ ὀρυκτοῦ τούτου. Λεκτέον δὲ ὅτι αἱ ἀξιοσέβαστοι αὗται ἡλικίαι μετροῦνται κατὰ ἑκατομμύρια αἰώνων.

Αἱ ὀλίγα αὗται περί ραδίου γραμμαί, χωρὶς ποσῶς νὰ ἔχουν τὴν ἀξίωσιν νὰ ἐξαντλήσουν τὸ θέμα, εἶνε ὡς νομίζομεν ἱκαναὶ νὰ κηταθέξουν ὁποῖου νέους εὐρύτατους ὄριζοντας ἠνεῖξεν εἰς τὴν ἐπιστήμην ἡ ἀνακάλυψις τοῦ σώματος τούτου καὶ πόσον δρόμον, χθὲς ἀκόμη ἀγνωστον, τὴν ἔκαμε νὰ διατρέξῃ ἡ ἔρευνα τῶν ιδιοτήτων αὐτοῦ.

ΤΕΛΟΣ

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ J. Danysz

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ Ο ΛΟΓΟΣ

Δύο επισκέψεις του Καραγκιόζη — πέρσι και φέτος — εις τὴν πόλιν μας, ἦσαν ἀρκεταὶ νὰ δφίσουν ἀληθινὰ ἐποχὴν. Ἡ σφραγὶς του ἐτυπώθη βαθειὰ ἐπάνω εἰς τὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ. Τὰ παιδιὰ, τῶν ὁποίων ἡ ἀντίληψις εἶνε πολὺν τελειότερα ἀπὸ τὰς πλάκες τοῦ γραμμοφώνου ἔχουν ἀποστηθίσαι ὅλα τὰ ἀσειά του καὶ τὰ τραγούδι του. Μερικὰ ἔχον προχωρήσει ἀκόμη περισσότερον κατεσκεύασαν καὶ ὁμοιώματα τῶν ἀνδρεικέλλων ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἔστησαν ἕνα πανί, πρὸ τοῦ ὁποίου μαζεύονται ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς γειτονεῖας. Ὁ Χαρίλαος ἔγινεν ἀληθινὴ χαρὰ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ κυρίως κατακτητῆς τῶν παιδιῶν. Τὰ γέλοια των εἶνε μία χαρὰ νὰ τὰ ἀκούη κανεὶς, διὰν ξυλοφορτώνεται ὁ Καραγκιόζης ἢ διὰν ἐκδικεῖται ὁ Μπάρπα — Γεῶργος. Ἀφελῆ, ἀνίδια, ἀκακα, ἀφίνου ὅλην τὴν εὐθυμίαν των νὰ χυθῆ μετὰ ἕνα γέλοιο ἀδῶν, ἀκακο, γέλοιο ζωῆς καὶ γέλοιο ὑγείας. Ἐνας μικρὸς ἐπαθε ἴσην ψύχωση μετὰ τὸν εὐθυμον αὐτὸν κατακτητὴν τοῦ παιδικοῦ κόσμου, ὥστε μετὰ ἔρωτοῦσε μὲ μέρη μετὰ ὅλην τὴν σοβαρότητα ἀνθρώπου ποῦ σκέπτεται νὰ ἐκλέξῃ ἕνα δρόμο ζωῆς, «ποῦ σπονδάζουν καραγκιόζηδες ;»

Διὰ νὰ ἱκανοποιήσω τὴν περιέργειαν τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ποῦ θέλει νὰ μάθῃ ἐπιστημονικῶς τὸν Καραγκιόζην, ἀναφέρω μερικὰ διὰ τὴν γενεαλογίαν τοῦ θεάτρου αὐτοῦ. Καὶ πρῶτον, παῖδες εὐλογεῖτε τὸν ἀείμνηστον Πέροσιν Σέχ Κουσιερί. Εὐλογεῖτε ἀκόμη καὶ τὴν μελαγχολίαν τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζήτ τοῦ Α'. χάριν τῆς ὁποίας ὁ ἀείμνηστος Πέροσης ἔβαλε τὰς πρώτας βάσεις τοῦ θεάτρου αὐτοῦ. Ὁ Σέχ Κουσιερί εἶχε λάβει ὡς ὑποκύρια πρόσωπα τοῦ θεάτρου του δύο ἄτομα περίφημα διὰ τὴν εὐφυΐαν των καὶ τὰ ἀσειά των : Τὸν Καραγκιόζην, καταγόμενον ἀπὸ τὰς Σαράντα Ἐκκλησίαις καὶ προμηθευτὴν τοῦ στρατοῦ τοῦ Ἀυτοκράτορος Κωνσταντίνου καὶ τὸν Χατζῆ Ἐἰβάτ, ἔμπορον τῆς Προῦσης, ταξιδεύσαντα πολλάκις εἰς Μέλκαν καὶ φονευθέντα ἀπὸ ληστιάς. Ὁ τάφος τοῦ Χατζῆ Ἐἰβάτ εἶνε εἰς Βεδερχάνι, πλησίον τῆς Λαμασκοῦ. Ὁ δὲ τάφος τοῦ Σέχ Κουσιερί εἶνε εἰς τὴν Προῦσαν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κορακίου, μετὰ ἕνα ἐπιτύμβιον διθυραμβικόν.

Εἰς τὰ δύο ἀρχικὰ πρόσωπα προσετέθη κατόπιν ἕνας σωρὸς διαφόρων προσώπων καὶ ὁ Καραγκιόζης κατήγησε τὸ Ἐθνικὸν θεῖον τοῦ Τουρκικοῦ λαοῦ. Ἀπὸ

τοῦ ΙΔ', τοῦ αἰῶνος ποῦ ἀνεφάνη, μέχρι σήμερον, ἔπρασσαν περισσότερον ἀπὸ 500 χρόνια καὶ ὁμως ἐξακολουθεῖ νὰ ζῆ καὶ νὰ Βασιλεύῃ.

Παραφύας τοῦ Τουρκικοῦ Καραγκιόζη εἶνε ὁ Ἑλληνικὸς τοιοῦτος. Τὰ πρόσωπα ἐξελληνίσθησαν καὶ μειοσηματίσθησαν κατὰ τὰς ἀνάγκας. Τὸ εἶνε ἀπόγονος Τούρκων φαίνεται ἀκόμη καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ θεῖος καὶ ὁ πάππος τοῦ ἐκχριστιανισθέντος Καραγκιόζη καὶ σήμερον ἀκόμη ὀνομάζονται Χαλλῆλ, Μεχμέι κλπ. Τὸ προσωπικὸν ἔχει ἀλλάξῃ καὶ αὐτό. Δὲν ἦνε πλέον ὁ καθρέπτης τοῦ Μωσαϊκοῦ τῆς Τουρκικῆς αυτοκρατορίας ἀλλὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ὅλοι οἱ τύποι τῆς Ἑλλάδος ἐμφανίζονται εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Καραγκιόζην. Τὰ κίρια ὁμως πρόσωπα, οἱ δύο ἀρχικοὶ ἄξιοι τοῦ θεάτρου ἐξακολουθοῦν νὰ μένουν, ὅχι ὁμως καὶ ἀμετάβλητοι.

Ὁ Καραγκιόζης ἐξακολουθεῖ νὰ ἦνε ὁ πρωταγωνιστῆς, πάντοτε βωμολόχος καὶ πάντοτε πεινασμένος καὶ κλέφτης. Ἰρέμει νὰ συναρτήσῃ τὸν μπέην τὸν ἄγνωστον ποῦ τὸν ζητεῖ, διότι φοβᾶται μήπως ἦνε αὐτὸς ποῦ τοῦ ἔχει κλέψει τὰς κόπτες... Τύπος μόρτη μετὰ τοὺς παλληκαρισμοὺς του καὶ τὸ αἰώνιον ξυλοφόρωμά του. Μήθυρος διὰν ἔχη χρήματα καὶ χαριτοπαίκτης, διὰν ἔχη καμμίαν κληρονομίαν. Ἐλεεινὸς τύπος οἰκογενειάρχου. Ἐχει ἀποκτήσει καὶ ἕνα υἱὸν ὁ ὁποῖος βαδίζει ἐπὶ τὰ ἔχη τοῦ πατρὸς του. Τὸν ἔχει διδάξει τὴν κλοπὴν καὶ γι' αὐτὸ ὀδηγεῖται κάποτε εἰς τὸ φρέσκο οἰκογενειακῶς. Τοῦ ἔκαμνε καὶ μαθήματα χαρτοπαιγνίου. Ὅταν ἡ ἀστυνομία τὸν χωρίζει ἀπὸ τὸν ἀξίολογον υἱὸν του καὶ διακόπτει τὰ μαθήματα τοῦ χαρτοπαιγνίου, κλαίει ὁ καραγκιόζης, διότι θὰ μείνῃ τὸ παιδί του στραβὸ. Ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ θεάτρου ἔχουν ἕνα τραγούδι μετὰ τὸ ὁποῖον ἐμφανίζονται — ἐδῶ διαβλέπω τὸ Ἑλληνικὸν μελόδραμα ἐν ἐμβρῶν — ὁ καραγκιόζης ὁμως ξέρει ὅλα τὰ τραγούδια καὶ διὰν ἦνε μεθυσομένος τραγουδοῦ ἕνα ποτ-πουρι κατασκευασμένον ἀπὸ κομμάτια ὅλων αὐτῶν τῶν τραγουδιῶν μετὰ παραμορφωμένας λέξεις κάποτε.

Ὁ Χατζηαβάνης ἦνε ὁ ἄλλος ἀξίος. Πονηρὸς καὶ ραδιούργος. Ἦνε ὁ μόνος ἀνθρώπος ποῦ δέρονει ὁ καραγκιόζης καὶ γι' αὐτὸ τὸν ἔχει πάντοτε σὶδὸ στομάχι. Ὑποκρίνεται φιλιαν εἰς τὸν καραγκιόζην καὶ τὸν ἀγκαλιάζει καὶ τὸν φιλεῖ, φιλήματα Ἰούδα. Ὁ καραγκιόζης πάντοτε τὸν ἀπωθεῖ καὶ τὸν κτυπᾷ «γιατὶ πῆρε τὰ μούτρα του γὰρ νεροχύτη». Ἦνε ὁ μεσότης τοῦ μπέην καὶ τοῦ Πασσᾶ, ποῦ πλέκει τὰ δίκτυα διὰ τὸν καραγκιόζην, ὁ ὁποῖος πάντοτε τὸν ὑποπτεύεται καὶ γι' αὐτὸ πρὶν παρασυρθῆ ἔντελως εἰς τὴν πλεκτάνην θὰ τραβήξῃ τὸν χατζηαβάνην ἀπὸ τὸ ὑπογέγειον καὶ θὰ τοῦ πῆ στεροετίτως.

— «Ἄκου νὰ σ' πῶ ! Μὴ μοῦ καιαφέρῃς, καμμιὰ δουλειά». Ὁ καραγκιόζης ἔχει ἕνα θεῖον, τὸν Μπάρπα-Γεῶργον. Αὐτὸς εἶνε ὁ γνησιώτερος Ἑλληνικὸς τύπος.

Βοσκός Ρουμελιώτης, με τες φουσιανέλλες. "Η φωνή του ήχηρά και η φρασεολογία του γεμάτη από δύναμιν και ζωήν. Μυρίζει θυμάρι και βουνό. "Όταν άρχισή να καταπλήη εις την σκηνήν τραγουδῶν τὸν «Ποιαμόν» τὸ θέατρον γεμίζει ζωήν. "Αξεστος και ἀγράμματος, ἔμαθε, καθὼς λέει ὁ ἴδιος δύο ἢ τρεῖς λέξεις τῶν σπουδασμένων τὸ «μολανταῦτα», τὸ τοιουτοτρόπως τὸ ἴνθιν—κακῆθεν» και τὰ τοιαῦτα. Τρελλαίνεται γιὰ τὰ οὔνα και τὰ λοκούμια, λιγώνεται και τρέχουν τὰ σάλμα του γι' αὐτὰ. Εἶ:ε ὁ προστάτης τοῦ Καραγκιόζη, ἀφ' οὗ ε'νε θεῖός του. Καὶ ἐκδικεῖται πάντοτε τὸ ξύλο ποῦ δίδει ὁ Δεοβέναγας εἰς τὸν ἀνεπιόν του. "Η σκηνή τῆς ἐκδικήσεως θὰ γίνῃ κάθε βράδν στερεοτύπος. "Ο Καραγκιόζης παρακολουθεῖ, ἀνακατώνεται στὸν καυγᾶ και ἀφ' εὔ τραπῆ εἰς φυγήν ὁ Ἄλβανός, προβάλλει και αὐτὸς ἀπειλῶν και ὁ Μπάρα—Γεῶργος θὰ πῆ σιερεοτύπως :

— Τήρα-τήρα τὸ παιδί, φόντιας ἀντριώνεται.

"Άλλοι δευτερεύοντες τύποι ἦνε ὁ Ζακννθινὸς Διονύσιος με τὴν εὐρωπαϊκὴν στολήν του, τὸ εὐθυμο τραγουδιῆτου και τὴν καλλάζουσαν προφορᾶν του. "Ο Ἄλβανός Δεοβέναγας ποῦ περιποιεῖται ταχτικά τὴν ράχη τοῦ Καραγκιόζη, ὁ ἔβραῖος με τὸ ἐξωφρενικὸ τραγοῦδι του, κακοσχηματισμένος και ἔλεινός, ὁ Πασῶς με τὴν μεγαλοπρεπῆ προφορᾶν του και ἓνα σωρὸ ἄλλα πρόσωπα κακοκομμένα και σιραβοσχηματισμένα εἰς τρόπον ὥστε νὰ δικαιολογοῦν τὸ πλούσιον ἔβρολόγιον τοῦ Καραγκιόζη τὰ ἀδεκάρα τοῦ Καποδιστρια «ἀπόσπασμα τῆς πανούκλας» ἀνασκαφῆ τῶν Ὀλυμπίων» και τὰ τοιαῦτα.

Αἱ παραστάσεις τοῦ Καραγκιόζη ἀρχίζουσι και τελειώνουσι ὅπως θέλει ὁ διευθυντής. "Ἦνε μερικὰ παραμορφωμένα τρομερὰ ἔργα τοῦ Μολιέρου. Εἰς τὸν «Καραγκιόζη γιαιτὸν» φαίνεται καθαρὰ ὁ Γαλλικὸς «Ἄκουσιος Ιατρός». Θὰ ἀρχίσουσι πάντοτε με τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χαῖταιβάτη και κανερός μπέη. "Εκεῖ θὰ σηθῆ ἢ πλεκιάνη τοῦ Καραγκιόζη. Καὶ θὰ τελειώσουσι σιερεοτύπως με ἓνα «λοιπὸν, ἀξιότιμοι κύριοι, αὔριον μεγάλην κωμικὴν παράστασιν «τάδε και τάδε» τώρα καλλή νύκτα πέρα γιὰ πέρα» "Όλη ἢ παράστασις παίζεται ἐπάνω εἰς ἓνα πανί με τὰς σκιὰς τῶν ἀνδρικοῦλλων. "Αξίζει ἀλήθεια τὸν κόπον νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς εἰς τὸ εἰσωτερικὸν τῆς σκηνῆς. Εἶνε τὰ interna corporis ἑνὸς κόσμου ὁλοκληρου. "Εκεῖ μέσα βλέπει τὴν Μοῖρα ποῦ διευθύνει ὅλην τὴν ζωήν τοῦ Πανιοῦ. "Ενας Τοῦρκος ποιητής λέγει «δομοιάζομεν με αὐτὰς τὰς σκιὰς ποῦ περνοῦν μικρὰ θροαλλίς τὰς πλάττει. ἀσθενῆς πνοή ἐμψυχώνει και ἡμᾶς. "Αμα σβύση ἢ θροσαλλίς, αἱ σκιαὶ εξαφανίζονται· ἄμα φύγη ἢ πνοή μας, πνύομεν νὰ ὑπάρχωμεν. "Όλα ἐδῶ κάτω ἦνε ἄσιτατα, ὅλα μηδεῖζονται. Τίποτε δὲν ἀρκεῖ. Τὰ πάντα μεταιότης» Καὶ ὅπως λέγει και ἢ ἐκκλησία «πάντα σκιὰς ἀσθενέστερα και ὄνειρων ἀπατηλότερα». Μόνον ποῦ κάποτε τὸ πανί λαμβάνει τόση ζωή και τόσο χροῶμα ἀληθείας ποῦ ὅλα ἐκεῖ ἐπάνω γίνονται σκιὰς ἰσχυρότερα.

Ἄντ. Ροδόπουλος

Ο ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

(Ἱστορικὸν Διήγημα)

Τὸ σεράγι τοῦ Ἐμίν-Πασᾶ στὰ Γιάννινα γένονταν μεγάλη διασκέδαση γιὰ τὴν καταστροφὴ τῶν Ἄρματωλῶν και Κλεφτῶν ἀπὸ διαφόρους ντερβαναγάδες τῆς Θεσσαλίας. Σαράντα κεφάλια εἶχαν φέρει στὰ Γιάννινα και τὰ ἔστησαν ὅλα σὲ παλλούκια ἀράδα-ἀράδα στὴν πλατεῖα τῶν Κιθαριτσιῶν γιὰ νὰ τὰ βλέπουσι οἱ Χριστιανοί, δηλαδὴ οἱ Ἕλληνας, και νὰ τρομάζουσι, κι' οἱ Τοῦρκοι νὰ χαίρωνται.

"Ανάμεσα σ' αὐτὰ τὰ κεφάλια εἶταν και κεφάλια τραγουδημένα δοξασμένων Ἄρματωλῶν και Κλεφτῶν, ποῦ προστάτευσαν τὸν Ἕλλητισμὸ και προσπαθοῦσαν νὰ μετατοπίσουσι τὰ ἑλληνοτουρκικὰ σύνορα ἀπὸ τὸ Ραδοβίζι και τ' Ἄγραφα και νὰ κλείσουσι μέσα στὴν ἐλευθερωμένη Ἑλλάδα πρῶτα πρῶτα τὴν Ἠπειροθεσσαλία κι' ὕστερα τὴν Μακεδονία, τὰ νησιά κι' τ' ἄλλα μέρη και τελευταία τὴν Πόλη με τὴν Ἁγία Σοφία.

"Ο Ἐμίν-Παπᾶς, ἂν και παιδί ἀκόμα—εἶταν δὲν εἶταν δέκα τεσσάρων χρονῶν—ἐπειδὴ εἶταν γυιὸς τοῦ Σαντραζάμη, τοῦ Κιουταχῆ-πασᾶ, εἶχε διοριστῆ πασιᾶς στὰ Γιάννινα, στὸν τόπον τοῦ φεβερὸ και τρομεροῦ Ἄλῆ-πασᾶ τοῦ Τεπελενιώτη, και παιδί ποῦ εἶταν, καθεμέρα διασκεδάζε με τοὺς μεγαλύτερους μπέηδες τοῦ Γιαννίνου και τῆς Ἀρβανιτιᾶς κι' ἀντηχοῦσαν ἢ αὐλὲς τοῦ σεραγιοῦ του ἀπὸ χοροῦς, τραγοῦδια, βιολιά και λαλούμενα, κι' ἂν δὲν ἔβλεπε κανεὶς τὰ κομμένα κεφάλια, ποῦ συχνὰ πυκνὰ ἔφεραν οἱ ντερβαναγάδες και ἔστηναν στὰ παλλούκια, κι' ἂν δὲν ἔβλεπε τοὺς σκλαβωμένους Ἕλληνας και τοὺς ἐπαναστάτες, ποῦ ἄλλους κρεμοῦσαν στὸν Πλάτανο κι' ἄλλους ἔριχναν στὰ τσιγκέλια κι' ἄλλους στὰ μουντρούμια τοῦ Κάστρου ἀλυσσοφορεμένους, κι' ἦκουε μόνον τὲς διασκεδάσεις ποῦ γένονταν στὰ σεράγι τοῦ Πασᾶ, θὰ νόμιζαν ὅτι αὐτὸς ὁ τόπος θὰ εἶταν ὁ πλεῖο εὐτυχησμένος τόπος τοῦ κόσμου, ἢ γῆ τῆ: ἐπαγγελίας.

"Επάνω στὲς διασκεδάσεις και στὰ ὄργια τοῦ Πασᾶ γένονταν κι' ἢ τρεχούμενη ὑπηρεσία. Ἰπογράφονταν θανατικὲς καταδικες, δικαστικὲς ἀποφάσεις, προσταγές πρὸς τοὺς δημογερόντους τῶν χωριῶν και τοὺς ντερβαναγάδες και τοὺς μουσελῆμίδες και διαβαζόνταν και συντάσσονταν ἢ ἐπίσημη ἀλληλογραφία. "Ο Ἐμίν-πασᾶς, ὁ γυιὸς τοῦ Σαντραζάμη, ἔκανε ὅτι ἤθελε κι' ὅ,τι ἔκανε εἶταν καλὰ καμωμένο.

"Ενῶ ὁ Πασᾶς γάρευε και πηδοῦσε κι' ἔκανε λογιῆς λογιῶν ἀνοησίες, σὲν μεθυσμένο παιδί ποῦ ἦταν, δὺο μπέηδες, τὸ κλειδί ὅλης τῆς ὑπηρεσίας, μιλοῦσαν ὑπηρεσιακά.

"Ἐλεγε ὁ ἓνας, ρωτῶντας :

— Δὲν μοῦ λες Μετκό μπη, τί ἔκανες γιὰ τὰ τρία ἀδέρφια τοῦ Ζουλαταίου, τὸν Γιώτη, τὸν Φῶτο και τὸν Χρήστο; Μοῦ ἔλεγον, ὅτι αὐτὸ τὸ σπίτι, εἶνε τὸ μόνο σουλιώτικο σπίτι ποῦ ἔμεινε ἀπὸ τὸ Κακοσούλι. Χρειάζεται καταστροφῆ...

— Ἐπειδὴ εἶταν δύσκολο νὰ πιαστοῦν ζωντανοί, ἢ νὰ σκοτωθοῦν, κάναμεν μιὰ προσταγή και τοὺς προσκαλοῦμε και τοὺς τρεῖς ναρθοῦν ἐδῶ τάχα γιὰ νὰ τοὺς δώσωμε

ἀρματωλίαια... Χτὲς ξεκίνησαν μὲ τὴν προσταγὴ οἱ τζοχανταραῖοι γιὰ τὸ χωριό τους...

Ἀποκρίθηκε ὁ Μετκό-μπεης.

—Ἐχουν κάνει καὶ χωριό; Ρώτησε ὁ ἄλλος ὁ Μπέης μ' ἀπορία.

—Ὅχι μόνον ἔχουν κάνει χωριό, ἀλλὰ τὸ λένε... πῶς νομίζεις;

—Πῶς; Πίτο ν' ἀκούσω στὸ Μωαμέτη σου!

—Σοῦλι!

—Σοῦλι!

Κι' ἀνατινάχτηκε ἀπὸ τὸ μέρος, ποῦ κάθονταν, σὰν νὰ τὸν εἶχε δαγκάσει φεῖδι φαρμακερὸ στὴν καρδιά.

—Καὶ μὲ διαταγὴ τοῦ Σουλτάνου μάλιστα!

Πρόσθεσε ὁ Μετκό-μπεης.

—Διαταγὴ τοῦ Σουλτάνου! Τί λές, βρ' ἀδερφέ! Ἐδωκε ἄδεια ὁ Σουλτάνος ν' ἀναστηθῆ τὸ Κακοσοῦλι, πῶχει ζολοθρέψει τὴν Τουρκιά;

—Ὅταν ὁ Σουλτάνος ἔβγαζε αὐτὴν τὴν προσταγὴ, εἶχε σκοπὸ νὰ τοὺς μάση ὅλους ἐκεῖ, νὰ τοὺς κἀνὴ ραγιαδες του, κι' ὅποτε ἤθελε νὰ τοὺς πετσοκόβῃ. Τὸ σῆδιό εἶταν καλὸ, ἀλλὰ δὲν τὸ ἀκολούθησαν οἱ Κακοσουλιῶτες, καὶ μόνον αὐτοὶ, οἱ Ζουλαταῖοι πῆγαν καὶ κατοίκησαν στὸ Νέο-Σοῦλι. Ἄν πῆγαιναν οἱ Σουλιῶτες ὅλοι νὰ κατοικήσουν ἐκεῖ, δὲν θὰ πῆγαιναν στὸ Μεσολόγγι νὰ πολεμήσουν μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, καὶ δὲν θὰ γένονταν τὸ ἐλληνικὸ βασίλειο. Ἡσύχασε ὁ Σουλτάνος ἔχει μυαλό· ἐμεῖς δὲν ἔχομε.

—Ἐχεις δίκιο... Ἔτσι εἶναι...

—Τώρα, ποῦ λές, Χασάν-μπεη, μιὰ φορὰ πολλοὶ Σουλιῶτες ἐγκαταστάθηκαν στὸ Βραχώρι, στὸ Μεσολόγγι, στὸν Ἐπαχτο καὶ στὴν ἄλλη ἐλεύθερη Ἑλλάδα, ὁ σκοπὸς τοῦ Σουλτάνου δὲν ἐπέτυχε, καὶ τὸ Νέο-Σοῦλι δὲν ἔχει πλεῖο σκοπὸ καὶ πρέπει νὰ ζολοθρευτῆ, καὶ νὰ μὴ μείνῃ πέτρα ἀπὸν πέτρα, γιατί...

—Γιατί τὸ Νέο-Σοῦλι μπορεῖ νὰ γείνη μιὰ μέρα μὲ τὸν καιρὸ σὰν τὸ παλιό.

—Ἐγγέ σου! Αὐτὸ ἤθελα νὰ εἰπῶ!

—Ξέρεις τί μαθαίνω γι' αὐτοὺς τοὺς τρεῖς Ζουλαταῖους; Ὅτι ὁ ἓνας κἀνὴ τὸν καπετάνο, ὁ ἄλλος μεγαλώνει τὰ κοπάδια του, ὁ τρίτος κἀνὴ τὸν κριτῆ.

—Τί ἄλλο θὰ κάνουν; Γίνονται τὰ γουρούνια πρόβατα;

—Ὁ Σουλιῶτης, μπέη μου, δὲν βάνει ποτὲ τὸ κεφάλι κάτω, ὅ,τι κι' ἂν τοῦ κἀνὴς. Ραγιαδες δὲν γίνονται καὶ πρέπει μὲ καθε τρόπο νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸν τόπο μας.

Ἔστερα ἀπὸ μικρὴ διακοπὴ, ὁ Χασάν-μπέης ἐξακολούθησε:

—Καὶ τὸ χωριό τους, καὶ τὰ κοπάδια τους κι' οἱ λακινιέ τους, καὶ τὰ ὑπάρχοντά τους τί θὰ γένουν;

—Ὁ Πασιᾶς μας—ζωὴ νάχη—μοῦ τὸ χάρισε ἐμένα. Τὸ Σοῦλι αὐτὸ γράφτηκε στὴν πλάκα ὡς Σοῦλι Μετκόμπεη. Τ' ἄλλα τους, ὅ,τι κι' ἂν ἔχουν θὰ τὰ μοιραστῆ τὸ Συμβούλιο καὶ μ' αὐτὸ θάχη; κι' ἐσὺ τὸ μοιράδι σου...

—Ναί, ἀλλὰ τὸ χωριό, μοῦ εἶπες ὅτι τὸ πῆρες ἐσὺ.

—Τί χωριό νομίζεις, καὶ μὲνε, ὅτ' εἶναι αὐτὸ τὸ χωριό; Ἐνα βουβαλοπέτσι τόπος.

Ἀφότου οἱ δύο μπέηδες ἄρχισαν νὰ ἡμιλοῦν, ὁ τραγουδιστὴς τοῦ σεραγιῶ εἶχε καρφωμένο τ' αὐτί του σ' ὅτι ἔλεγαν αὐτοὶ. Δὲν τοῦ εἶχε φύγει οὔτε μιὰ λέξη ἀπ' ὅσα

εἶχαν εἰπῆ, κι' ὅταν ἄλλαξαν αὐτὴν τὴν ἡμιλία, ἔκανε πῶς τὸν εἶχε πιᾶσει κόψιμο στὴν κοιλιά καὶ μαζεῦονταν σὰν κουβάρι.

Γιατί ἔπαψε τὸ τραγοῦδι;

ἰωτησε ὁ Πασιᾶς μισομεθυσμένος.

—Ἀρρώστησε, Πασιᾶ μου, ὁ τραγουδιστὴς...

Ἀπολογήθηκε ὁ ἀρχιμουσικὸς.

—Ἀμὰν, ἀφέντη μου, φώναζε ὁ τραγουδιστὴς, δὲς μου τὴν ἄδεια νὰ πάω νὰ κοιταχτῶ γιατί μὲ πεθαίνει ὁ πόνος μὲς στ' ἄντερά μου.

—Τί λείει αὐτὸς ὁ γκιαούρης;

Ρώτησε τούρκικα ὁ Πασιᾶς τοὺς μπέηδες, ποῦχε γύρω του κι' ἔπινε μαζὶ τους.

Ἐνας μπέης τοῦ ἐξήγησε τί ἔλεγε ὁ Τραγουδιστὴς, κι' ὁ Πασιᾶς τοῦ ἔδωκεν ἄδεια νὰ πάῃ νὰ ἡσυχάσῃ.

Ὁ Τραγουδιστὴς ξεκίνησε νὰ βγῆ ἔξω, κρατούμενος ἀπὸ τὸν τοῖχο σὰν νὰ εἶχε τὴν ψυχὴ στα δόντια κι' ὅταν βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλόθυρα τοῦ σεραγιῶ, ἄρχισε νὰ τρέχῃ σὰν ζαρκάδι στοὺς δρόμους τοῦ Γιαννίνου πρὸς τὸ δυτικὸ μέρος. Πέρασε τὸ κριθαροπάζαρο, τὸν Πλάτανο, τὸ χάνι τοῦ Κούμπλου καὶ βγῆκε ὀλωσδιόλου ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτεία. Τράβηξε ἀκόμα παραπέρα ὡς τὴν Προσκύνηση. Ἐκεῖ στάθηκε καὶ ἀγναντέψῃ πρὸς τὰ ἔξω κατὰ τὸν κάμπο. Εἶταν δειλιανάκι. Ἀγναντεύοντας—ἀγναντεύοντας, παρατήρησε μακριὰ μιὰ συνοδεία ἀπὸ καθαλλαραίους. Ἀνάμεσα στοὺς καθαλλαραίους ἄστραφταν τρεῖς πεζοὶ μὲ τὲς χρυσοκέντητές τους τὲς φέρμελες, τὰ γελέκια τσιαπραζωτά, καὶ τὲς χιονάτες φουστανέλλες τους. Εἶταν οἱ τρεῖς Ζουλαταῖοι, ὁ Γιώτης, ὁ Φῶτος καὶ ὁ Χρῆστος ποῦ πᾶγαιναν νὰ παρουσιαστοῦν στὸν Πασιᾶ γιὰ τοὺς δῶση ἀρματωλίαια, ἐνῶ πᾶγαιναν στὸ μακελειὸ σὰν τὰ παχυὰ κρυάρια.

(ἀκολουθεῖ)

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

—Εἶσαι εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ βαρόμετρον ποῦ ἀγόρασες;

—Ἐντελιῶς. Εἶνε ἀκριβέστατον. Χτὲς τὸ πρῶτ' ἔδειχνε τρικυμία καὶ μετὰ τρεῖς ὥρες ἐκουβαλήθη ἡ πενθερά μου στὸ σπῆτι μας.

ww

Ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας.

—Ἐκεῖνη. Ἀὲς πῶς μάγαπᾶς. Ἀπόδειξέ μου το.

Ἐκεῖνος. — Ἀμέσως. Πέσε σ'τὴ θάλασσα νὰ δῆς ἂν διστιάσω νὰ πέσω νὰ σε σώσω.

ww

Ἡ μητέρα τοῦ Γιαννάκη τοῦ ἔδωσε δυὸ εικοσάρες τὴν Κυριακὴν. Μίαν διὰ νὰ φάγῃ γλύμισμα καὶ μίαν νὰ δώσῃ εἰς ἓνα πτωχόν. Καθ' ὁδὸν ὁ Γιαννάκης ἔχασε τὴν μίαν εικοσάραν καὶ ἐπιστρέφας λέγει εἰς τὴν μητέρα του.

—Μαμά, ἡ εικοράρα ποῦ μοῦ ἔδωσες γιὰ τὸν πτωχόν ἐχάθηκε...

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΑΙ ΓΡΑΠΤΑΙ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΑΙ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Ὁ Ἰούνιος μὴν εἶνε ὁ μὴν τῶν γραπτῶν καὶ προφορικῶν εξετάσεων· εἶνε δηλαδὴ ὁ μὴν τῶν δοκιμασιῶν τῆς σπουδαζούσης νεότητος. Πᾶσα ἐργασία ἐπιδιώκει σκοπὸν τινα. Τί δὲ ἐπιδιώκουσιν αἱ γραπταὶ καὶ προφορικαὶ εξετάσεις, καθ' ὃν τρόπον γίνονται εἶνε ἄγνωστον, εἰς ἡμᾶς δὲ καὶ ἀκατάληπτος ὁ σκοπὸς αὐτῶν. Μὴ νομίση τις ὅτι διὰ τῶν λόγων τούτων κατακρίνω τὰς ἐναυσίους εξετάσεις, τὰς τε γραπτὰς καὶ προφορικὰς· ἐκηρύχθην πάντοτε ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὡς ἀναγκαιοτάτων διὰ τε τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας καὶ διὰ τὴν φύσιν τῶν νέων καὶ ἐν γένει τοῦ ἀνθρώπου. Κηρύττομαι ὅμως κατηγορηματικώτατα κατ' αὐτῶν, ἂν πρόκειται νὰ γίνωνται, καθ' ὃν τρόπον γίνονται σήμερον, διότι ἀντιδιεγέρσεως εὐγενῶν αἰσθημάτων, ἐμπνεύσεως τῶν ταπεινοτάτων αἰσθημάτων αἷτιοι γίνονται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αὐταί. Δὲν ἐπιχειρῶ νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα τὰ μέσα, οἷς χρῶνται πολλοὶ τῶν διδασκάλων διὰ νὰ παρουσιασθῶσιν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ εὐπρόσωποι, διότι τότε θὰ ἠρρυθρία καὶ τὸ μᾶλλον κυνικὸν πρόσωπον. Σκοπὸς μου ἐνταῦθα εἶνε νὰ ὑποδείξω εἰς τοὺς ἀρμοδίους, τίνι τρόπῳ, γινομένων τῶν εξετάσεων, τῶν τε γραπτῶν καὶ προφορικῶν, εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ ἢ γινομένη ἐν τοῖς σχολείοις ἐργασία.

Ἴνα ἐξακριβωθῇ αὕτη καθ' ὅλα αὐτῆς τὰ σημεῖα, ἀνάγκη τὰ θέματα τῶν γραπτῶν εξετάσεων νὰ δίδωνται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπείας, ἢ ὑπὸ τινος ὑπ' αὐτῆς διοριζομένου, ἀφοῦ πρῶτον ἐξετάσῃ τὴν διδασχθεῖσαν ὕλην ἂν ἢ σύμφωνος πρὸς τὸ δοθὲν εἰς τοὺς διδασκάλους πρόγραμμα. Μετὰ τοῦτο νὰ ἐξεταθῶσι τὰ γραπτὰ τῶν μαθητῶν ὑπὸ τῶν οικείων καθηγητῶν, καὶ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς σχολῆς, ὅστις ἦτο ὑπόχρεως νὰ ἐξετάσῃ τινὰ τούτων ἂν εἶνε διορθωμένα ὑπὸ ἐποψίν ἐπιστημονικῆς ἀκρίβειας, ὕφους καὶ γλώσσης καὶ ἂν ἐν τῇ βαθμολογίᾳ ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἢ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐπίδοσις τῶν μαθητῶν καὶ ἢ σπουδαιότης καὶ σημασία τῶν σφαλμάτων, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς σπουδαιότητος ἐκάστης τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, ὧν τὴν

πρῶτην καὶ σπουδαιοτάτην θέσιν πρέπει νὰ κατέχη ἢ κρίσις. Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς γραπτὰς εξετάσεις, αἷτινες πολλάκις ἐμφαίνουσι μόνον τὴν ἰσχὺν τῆς μνήμης.

Κατὰ δὲ τὰς προφορικὰς εξετάσεις πρέπει νὰ ὑπάρχη ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἐξ εἰδικῶν ἀνδρῶν, αἷτινες νὰ ἐξετάζουσι τοὺς μαθητὰς δι' ἐρωτήσεων δυναμένων νὰ καταδείξωσι τὴν ἀρμονικὴν ἀνάπτυξιν πασῶν τῶν ψυχικῶν τοῦ μαθητοῦ δυνάμεων καὶ νὰ ἐξακριβώσωσιν ἐὰν πᾶσα ἡ διδασχθεῖσα ὕλη ἐδιδάχθη ἐξ ἴσου σαφῶς καὶ ἐπιστημονικῶς καὶ ἂν αἱ προσφερθεῖσαι γνώσεις εἰσὶ σταθεραὶ, σαφεῖς καὶ διαυγεῖς ἐν τῷ πνεύματι τῶν μαθητῶν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου δύο τινὰ ἐπιτυχάνονται: καὶ ἡ ἰκανότης καὶ δεξιότης τῶν διδασκάλων καταφαίνεται καὶ ἡ θύρα πρὸς καταδολιεύσει· ἐκ μέρους αὐτῶν κλείεται.

Ταῦτα ἐθεώρησα καλῶν, περὶ εξετάσεων νὰ εἶπω, ἵνα μὴ ἀπατῶνται οἱ πολλοὶ ἐκ τῶν λεγομένων εὐστόχων τῶν μαθητῶν ἀπαντήσεων, καὶ πλέκωνται ἐγκώμια δημοσία, ἐκεῖ ὅπου δὲν πρέπει, πρὸς μερίστην βλάβην τῆς παιδείας καὶ τῆς μορφώσεως.

X. Μαραθεύτης.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Ὀλίγοι γνωρίζουν πόσον μέγαλον μέρος ἐπαιξεν ἡ Παρασκευὴ εἰς τὸ ταξίδιον τοῦ Κολόμβου καὶ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς. Ἦτο καὶ παραπάνω ἢ ἀπλή σύμπλοσις, καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κολόμβος ἐδίωκε μεγάλην σημασίαν εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν.

Ἦτο Παρασκευὴ, ὅταν ἀνέσπασε τὴν ἄγκυραν καὶ ἐξέπλευσεν εἰς τὸν Ἀτλαντικόν Παρασκευὴ, ὅταν ἐτελείωσε τὰς παρατηρήσεις του ἐπὶ τῶν παραλλαγῶν τῆς μαγνητικῆς πυξίδος. Παρασκευὴ ἐπίσης, ὅταν εἶδε πρῶτα πτηνὰ τῶν τροπικῶν χωρῶν—σημεῖον ὅτι ἐλληόισεν εἰς ξηρὰν.

Παρασκευὴν ἡμέραν ἀνεκάλυψε τὴν ἄγνωστον ξηρὰν, καὶ Παρασκευὴν ἔσπασε τὸν πρῶτον σταυρὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ Νέου Κόσμου· ὀκρικῶς δὲ μετὰ μίαν ἐβδομάδα, ἀνήγγειλεν ὅτι θὰ ἐλέοιρεφεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὸν Ἀπρίλιον· καὶ πῶγματι ἐπέστρεψε τὴν 15 τοῦ μηνὸς τούτου, ἡμέραν Παρασκευὴν.

Ἦτο Παρασκευὴ, ὅταν ἔκαμε τὸν θριαμβευτικὸν εἰσπλουν του εἰς τὴν Βαρκελώναν. Παρασκευὴ διὰν ἔσπασεν ἓνα σταυρὸν εἰς Πουέρτο-Σάντο Παρασκευὴ, ὅταν ἐξέπλευσε πάλιν δι' τὴν Εὐρώπην, ὅταν ἀνεκάλυψε τὰς Ἀζόρας νήσους, ὅταν ἔλαβε πρόσκλησιν ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας νὰ μεταβῇ εἰς Λισσαβῶνα, ὅταν τέλος ἐπέστρεψε θριαμβεύων καὶ ἔνδοξος εἰς Πάλο, τὸν λιμένα. ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχε τὸ πρῶτον ἐκπλεύσῃ.

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΒΤΗΛΗ

Ω! ΜΗ ΣΩΠΑΣΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑ!

Γλυκερά Μينوῦλα τοῦ Χριστοῦ, σὺν ἤκουσες μὲν μέρα
πῶς κάποια βάρβαρη φυλή σὴν Πόλι Σου θὰ μπῆ
Σὲ πῆρε τὸ παράπονο κ' ἔκλαιες σὺν Μητέρα
καὶ τὴν ματιὰ Σου, ποῦλαμπε, τὴν ἔκαμες θαμπή!

Κι' ὁ ποιητὴς τοῦ Θρήνου μας, ποῦ Σὺν θὰ τὸν γνωρίζης
σὺν εἶδε πῶς τὰ μάτια Σου δακρῦζουν καὶ θρηνοῦν
«Σώπασε, Σούπε, Δέοποινα μὴν κλαίης μὴ δακρῦζης
πάλι μὲ χρόνια καὶ καιροὺς δικὰ μας θὰ γενοῦν!»

«Ω! μὴ σωπάσης, Παναγιά, σὺν ὅλοι Σοῦ φωνάζουν,
μὰ κλαῖε μὲ τὸ Γένος μας, χωρὶς παρηγοριά,
ἴσως μαλάξουν τὸν Θεὸ τὰ δάκρυα ποῦ σιάζουν
κ' οἱ μιναρέδες γίνωσι πάλι καμπαραδιά!»

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΕΡΔΙΟΣ

*Εκ τῶν «Ἑλληνικῶν Προσευχῶν».

Η ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ ΙΔΕΑ
ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Η ΑΛΗΘΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΛΗΘΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης με-
τεμόρφωσαν τὴν ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ λοιποῦ πα-
ριστώσιν αὐτὴν ὑπὸ ὄλως διάφορον ὄψιν. Ἡ ἄγνοια ὑπέ-
λαβεν ἄνθρωπον τὸν Θεόν· ἡ ἐπιστήμη ἀπέδωκεν αὐτῷ
τὴν προσήκουσαν θέσιν. Ἡ ἔννοια τοῦ Θεοῦ ὡς ὄντος
ἀνθρωπομόρφου ἐξηλείφθη ἤδη. Ἄλλοτε ὁ Ζεὺς ἐκράτει
κεραυτὸν ἐν ταῖς χερσίν, ὁ Ποσειδῶν ἤρχε τῆς θαλάσσης,
ὁ Φαίθων ἤλαυε τὸ ἄρμα τοῦ Ἡλίου.

Ἡ ἱστορία τῆς ἰδέας τοῦ Θεοῦ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις δει-
κνύει ἡμῖν ὅτι ἡ ἰδέα αὕτη ὑπῆρξεν ἀνάλογος πρὸς τὴν
διανοητικὴν κατάστασιν τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν νομοθετῶν
αὐτῶν, πρὸς τὰς κινήσεις τοῦ πολιτισμοῦ, πρὸς τὴν φύ-
σιν τοῦ κλίματος, πρὸς τὴν φυλὴν τῶν κατοίκων, πρὸς
τοὺς αἰῶνας, καθ' οὓς ἤνθησαν τὰ διάφορα ἔθνη, πρὸς τὰς
προόδους τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος· καὶ κατερχόμενοι τὸν
ροῦν τῶν αἰώνων, παριστάμεθα διαδοχικῶς εἰς τὰς κατα-
πτώσεις τῆς ἀθανάτου ταύτης ἐννοίας, ἥτις ὅτε μὲν λάμ-
πουσα, ὅτε δὲ ἐκλείπουσα διοραταί ὄμω, πάντοτε ἐν τῇ
ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐκ τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος πρῶτος ὁ Ξενοφάν-
νης ἐδίδαξε τὴν πνευματικότητα τοῦ Θεοῦ.

Ἐπιφέρει εἰς Θεὸς ἀνώτερος καὶ Θεῶν καὶ ἀνθρώπων,
μὴ ὁμοιάζων αὐτοῖς οὔτε κατὰ τὸ σχῆμα οὔτε κατὰ τὸ πνεῦμα.

Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς χαρακτηρίζει καλῶς τοῦς στοί-

χοὺς τούτους, λέγων ὅτι ὁ Ξενοφάνης διδάσκει ἐν τούτοις
τὴν ἐνότητα καὶ τὴν πνευματικότητα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ φιλόσοφος οὗτος, δίδρυτής τῆς ἐλεατικῆς, σχολῆς,
διεμαρτυρήθη ἐλλόγως κατὰ τοῦ ἀνθρωπομορφισμοῦ. «Φαί-
νεται, λέγει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶνε οἱ πλάσαντες τοὺς Θεοὺς
δόντες αὐτοῖς τὰ ἴδια αἰσθήματα, τὴν φωνήν, τὸν χα-
ρακτῆρα. Ἄν οἱ βόες ἢ οἱ λέοντες εἶχον χεῖρας, ἂν ἐγίνωσκαν
νὰ ζωγραφῶσι διὰ τῶν χειρῶν καὶ νὰ κάμνωσιν ἐργασίας
ὡς οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἵπποι θὰ μετεχειρίζοντο ἵππους καὶ οἱ
βόες βόας, ὅπως παραστήσωσι τοὺς θεοὺς τῶν καὶ θὰ ἐ-
διδόν αὐτοῖς σῶμα ὅμοιον πρὸς τὸ ἑαυτῶν.» Ἄνεσκεύασε
τὰς δεισιδαιμονίας τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἀποδίδειν τοῖς θε-
οῖς τὰ ἴδια αὐτῶν χρώματα, οἷον τὴν τῶν Αἰθιοπῶν, οἷ-
τινες παρίστων τοὺς θεοὺς μέλανας καὶ σιμούς ὡς ἑαυτοῦς·
τὴν τῶν Θρακῶν, οἷτινες ὄντες γλαυκοὶ καὶ πυρρότριχες
ἀπεικόνιζον ὁμοίους καὶ τοὺς θεοὺς αὐτῶν τὴν τῶν Μή-
δων, οἷτινες ἐπλάττον τοὺς θεοὺς κατὰ τὸν ἴδιον ἑαυτῶν
τύπον, καὶ τῶν Αἰγυπτίων, οἷτινες ἀπέδιδον εἰς τὰς θεό-
τητάς των τὴν ἰδίαν αὐτῶν μορφήν. Ὁ Ἀριστοτέλης δι-
ετήρησεν ἡμῖν τὸ σῶμα τοῦ συλλογισμοῦ, δι' οὗ ὁ Ξενοφά-
νης ἀπεδείκνυεν ὅτι ὁ θεὸς δὲν ἔχει ἀρχὴν, οὐδὲ ἡδύνατο
νὰ ἔχη γένησιν.

Ἄλλὰ καὶ σήμερον ἔτι, ὅπως καὶ ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ
Ξενοφάνους, δέον νὰ πολεμήσωμεν τὴν ροπήν τῶν ἀνθρώπων
νὰ ἀνάγωσι τὰ πάντα εἰς ἑαυτοὺς καὶ νὰ μεταφέρωσι τὰς
ἀτελεῖς αὐτῶν ἰδέας πρὸς τὸ θεῖον. Τοῦτο δὲ θέλομεν ἐ-
πιτύχει διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως· διότι ἡ ἐπιστη-
μονικὴ μόρφωσις ἀναπτύσσει τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα.
Ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶνε ἀντιθρησκευτικὴ, ὡς νομίζουσι τινες,
δὲν ἀντίκειται πρὸς τὴν θρησκείαν. Αἱ λέξεις ἐπιστήμη
καὶ θρησκεία δὲν λαμβάνονται, ἐννοεῖται, ὑπὸ τὴν συνήθη
περιωρισμένην ἔννοιαν, ἀλλ' ὑπὸ τὴν εὐρυτάτην καὶ ὑψί-
στην αὐτῶν σημασίαν. Ἡ ἐπιστήμη ἀντίκειται, ἀναμ-
φιβόλως, εἰς τὰς δεισιδαιμονίας τὰς κακῶς ἐκλαμβανόμε-
νας ὡς θρησκείαν, ἀλλὰ δὲν ἀντίκειται τῇ μιᾷ, τῇ ἀληθεῖ,
τῇ ἀπολύτῃ θρησκείᾳ. Οὐχί, δὲν ἔχει πνεῦμα ἀντιθρησκευ-
τικὸν ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη, ἥτις πέραν τῆς ἐπιφανείας δια-
βλέπει τὸ βάθος, ἐνθα ἡ ἀλήθεια τῶν ὄντων καὶ τοῦ
Σύμπαντος. Ὁ Οὐσλεῦ, διάσημος Ἄγγλος φυσιοδίφης,
λέγει· «Ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη καὶ ἡ ἀληθὴς θρησκεία εἶνε
ἀδελφαὶ δίδυμοι καὶ ὁ ἀπ' ἀλλήλων χωρισμὸς φέρει τὸν
θάνατον ἀμφοτέρων. Ἡ ἐπιστήμη προχωρεῖ στηριζομένη ἐ-
πὶ τῆς θρησκείας καὶ ἡ θρησκεία ἀναπτύσσεται ἐν ἀναλο-
γίᾳ ἴση, ἔχουσα βάσιν τὴν ἐπιστήμην. Αἱ μεγάλαὶ πράξεις
τῶν φιλοσόφων δὲν ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς διανοίας αὐτῶν μό-
νον, ἀλλὰ πρὸ παντὸς καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐγεννήθησαν, διότι
τὴν διάνοιαν αὐτῶν διήθθυεν ἰσχυρὰ θρησκευτικὴ τάσις.
Ἡ ἀλήθεια ἀπεκαλύφθη αὐτοῖς διὰ τῆς ὑπομονῆς, τῆς
ἀγάπης, τῆς εἰλικρινείας καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως αὐτῶν,
οὐχὶ δὲ διὰ τῆς οὐξύτητος τῆς λογικῆς καὶ τῆς διανοίας.»

«Οὐχί, ἀντιθρησκευτικὴ δὲν εἶνε ἡ ἐπιστήμη, ἀλλ' εἶνε
ἡ ἀκκηδία ἡμῶν πρὸς αὐτὴν καὶ ἡ ἐμμενὴ ἡμῶν ἐν τῇ
ἀγνοίᾳ τοῦ περικυκλοῦντος ἡμᾶς κόσμου. Οὐ μόνον δὲν

ἐρευνῶμεν τὰ φαινόμενα ἅτινα καθ' ἑκάστην ἐξυμνοῦμεν ὡς θαυμάσια, ἀλλὰ καὶ ἐνίοτε κατηγοροῦμεν ὡς ἀθρήσκους τοὺς καταναλίσκοντας χρόνον εἰς τὴν ἔρευναν τῆς Φύσεως.

Ὅθεν, ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι οὐχὶ ἡ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἡ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἀμέλεια καὶ ἡ πρὸς τὸ Σύμπαν καὶ τὸν ποιητὴν αὐτοῦ ἀδιαφορία ἡμῶν εἶνε ἀντιθρησκευτικὴ. Ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὴν ἐπιστήμην εἶνε σιωπηλὴ τις ἀνακλήρις τῆς ἀξίας τῶν φαινομένων, τὰ ὅποια σπουδάζομεν καὶ ἐπομένως λατρεία πρὸς τὴν Ὑψίστην Αἰτίαν ἐξ ἧς πάντα ἐγενήθησαν. Εἶνε λατρεία οὐχὶ διὰ λόγων, ἀλλὰ δι' ἔργων ἐκφαινομένη, σέβας οὐχὶ εἰς φράσεις ἀρρούμενον ἀλλ' ἀποδεικνύμενον διὰ θυσίας χρόνου, σκέψεως καὶ μόχθων. Ἡ ἐπιστημονικὴ γνῶσις ἀναπτύσσει τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, διότι ἀποκαλύπτουσα τὴν μεταξύ πασῶν τῶν δυνάμεων τῆς Φύσεως ὑφισταμένην ἁρμονίαν, γεννᾷ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ σέβας βαθύ πρὸς τὸν Δημιουργὸν τῆς Φύσεως καὶ πίστιν ἀκλόνητον. Διὰ τῶν πολλῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ ὁ ἐπιστήμων ἀποκτᾷ ἀκλόνητον πεποίθησιν εἰς τὴν ἀναλλοίωτον σχέσιν τῶν φαινομένων πρὸς ἄλληλα, εἰς τὸν ἀδιάρρηκτον σύνδεσμον τῶν αἰτίων καὶ ἀποτελεσμάτων, ἐξ οὗ κατ' ἀνάγκην πηγάζει τὸ καλὸν ἢ τὸ κακόν.

αὐτὸς ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος, ὁ ἄπειρος, ὁ τὰ πάντα εἰδὼς καὶ τὰ πάντα δυνάμενος, διήλθε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου» ἀνεφώνει ὁ Κάρολος Λινναῖος, μετὰ τὰς ἀξιοθαυμάστους αὐτοῦ ἐρεῦνας ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων. «Δὲν εἶδον αὐτὸν κατὰ πρόσωπον ἀλλ' ἡ λάμψις αὐτοῦ κατακυριεύσασα τῆς ψυχῆς μου ἔριψεν αὐτὴν εἰς τὴν νάρκην τοῦ θαυμασμοῦ. Ἠκολούθησα τὰ ἴχνη τῶν βημάτων του ἐν τοῖς ἔργοις τῆς δημιουργίας» καὶ ἐν ἅπασιν τούτοις καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐλαχίστοις, τοῖς μάλιστα ἀδιοράτοις, ὅποια δὴν ἰσχύει ὅποια σοφία! ὅποια ἀπερίγραπτος τελειότης! Παρατήρησα τίνι τρόπῳ τὰ ἔμφυχα ὄντα ἀποτελοῦσιν ἄλυσιν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὰ φυτῶν, τὰ φυτὰ αὐτὰ μετὰ τῶν μετάλλων ἅτινα εὐρίσκονται ἐν τοῖς σπλάγχθοις τῆς σφαίρας, ἐν ᾧ ἡ σφαῖρα φέρεται ἐν τάξει ἀμεταβλήτῳ περὶ τὸν ἥλιον, εἰς ὃν χρεωστεῖ τὴν ζωὴν. Τέλος εἶδον τὸν ἥλιον καὶ πάντας τοὺς ἄλλους ἀστέρους, δλόκληρον τὸ σύστημα τῶν ἀστερισμῶν, τὸ ἀτελεύτητον, τὸ ἀναριθμητὸν ἐν τῇ αὐτοῦ ἀπειρίᾳ, κινούμενον ἐν τῷ ἀχανεῖ χώρῳ, αἰωρούμενον ἐν τῷ κενῷ ὑπὸ πρώτου ἀκατανοήτου κινουντος, τοῦ ὄντος τῶν ὄντων, τῆς Ἀρχῆς τῶν Ἀρχῶν, τοῦ Κυβερνῶντος καὶ συγχερατοῦντος τὸ Σύμπαν, τοῦ Κυρίου καὶ Δημιουργοῦ πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ....

«Πάντα τὰ δημιουργηθέντα φέρουσι τὸν χαρακτήρα τῆς σοφίας καὶ τῆς δυνάμεως, ἐν ᾧ συγχρόνως εἶνε ὁ θησαυρὸς καὶ ἡ τροφή τῆς ἡμετέρας εὐτυχίας. Ἡ ὠφέλεια ἢ παρέχουσι μαρτυρεῖ τὴν ἀγαθότητα τοῦ δημιουργήσαντος αὐτὰ, τὸ κάλλος αὐτῶν ἀποδεικνύει τὸν νοῦν ἐν ᾧ ἡ ἁρμονία, ἡ συντήρησις, αἱ ἀκριβεῖς αὐτῶν ἀ-

ναλογίαι καὶ ἡ ἀτελεύτητος γονιμότης, τὴν δύναμιν τοῦ μεγάλου τούτου Θεοῦ!

«Θέλετε νὰ ὀνομάσητε τοῦτο Πρόνοιαν; Ἀληθῶς τοῦτο εἶνε τὸ ὄνομά του. Καὶ μόνον ἡ σοφία αὐτοῦ ἐξηγεῖ τὸν κόσμον. Εἶνε λοιπὸν δίκαιον νὰ πιστεύωμεν ὅτι ὑπάρχει εἰς Θεός, ἄπειρος, αἰώνιος, ὑπ' οὐδενὸς γεννηθεὶς, ὑπ' οὐδενὸς δημιουργηθεὶς, αὐτὸς ἀνεὺ οὐδὲν δύναται νὰ ὑπάρχη καὶ οὗτος ἐποίησε καὶ διεκόσμησε τὸ παγκόσμιον τοῦτο ἔργον. Λανθάνει τοὺς ἡμετέρους ὀφθαλμοὺς καὶ ὁμως πληροῖ αὐτοὺς διὰ τοῦ ρωτός του μόνη ἡ διάνοια ἀντιλαμβάνεται αὐτοῦ ἐν τῷ ἀδύτῳ αὐτῆς ἱερῷ κατοικεῖ ἀποκεκρυμμένη ἡ μεγαλειότης αὐτῆς».

Ἐντὺ τῶν ἀμοιβῶν καὶ τῶν τιμωριῶν, ἃς ὁ λαὸς πιστεύει ἀορίστως πως, ὅτι θὰ ἀπολαύσῃ ἢ θὰ ἀποφύγῃ, ὁ ἐπιστήμων βλέπει ὅτι ποινὰ καὶ ἀμοιβὰ προκύπτουσιν ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων καὶ ὅτι τὰ κακὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀθετήσεως τῶν φυσικῶν νόμων εἶνε ἀναπόφευκτα. Ἀντιλαμβάνεται ὅτι οἱ νόμοι εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλομεν νὰ ὑποτασσώμεθα εἶνε ἀμείλικτοι ἄμχα καὶ εὐεργετικοὶ καὶ ὅτι αὐτοῖς πειθόμενοι βαδίζομεν πάντοτε πρὸς μείζονα τελειότητα καὶ ἀνωτέραν εὐτυχίαν. Ἐντεῦθεν ὀρῶμενος ὁ ἐπιστήμων, ἀπαίτεῖ σέβας πρὸς τοὺς νόμους καὶ ἀγανακτεῖ, ὅταν βλέπῃ ὅτι οὗτοι παραβιάζονται, ἀποκαλύπτει δὲ ἑαυτὸν κατ' οὐσίαν καὶ ἀπολύτως εὐλαθεῖ, διδάσκων τὰς αἰώνιους ἀρχὰς τῆς ἠθικῆς, τῆς δικαιοσύνης καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς εἰς αὐτὰς ὑποταγῆς.

Ἄλλη θρησκευτικὴ ἀποψις τῆς ἐπιστήμης εἶνε ἡ ἐξῆς: ὅτι μόνη αὕτη δίδει εἰς ἡμᾶς ἀληθεῖς ἀντιλήψεις τῆς ἰδίας ἡμῶν ὑπάρξεως καὶ τῶν σχέσεων ἡμῶν πρὸς τὰ μυστήρια τῆς Ζωῆς, δεικνύουσα δὲ τὰς ἐφικτὰς ἡμῖν γνώσεις, δριζεῖ συγχρόνως τὰ ὄρια, πέραν τῶν ὁποίων οὐδὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν. Διδάσκει τὸ ἀκατάληπτον τῆς Τελικῆς αἰτίας τῶν ὄντων οὐχὶ διὰ δογματικῶν ἀξωμάτων, ἀλλὰ πείθει ἡμᾶς εὐκρινῶς, ἐρμηνεύουσα καὶ πανταχοῦ ἄγουσα μέχρι τῶν ἀνυπερβάτων δι' ἡμᾶς ὄριων.

Ἡ ἐπιστήμη δεικνύει ἡμῖν σαφέστερον παντός ἄλλου τὴν σμικρότητα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ἐνώπιον τῶν μυστηρίων, ἅτινα ὑπερβαίνουσι πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἀντιλήψιν. Ἐν ᾧ δὲ ὑπερήφανος ἵσταται ἐνώπιον τῶν θεωριῶν καὶ παραδόσεων τῶν ἀνθρώπων, πρὸ τοῦ μυστηριώδους πέπλου τοῦ καλύπτοντος τὸ Ἀπόλυτον Ὄντα ταπεινῶς ὑποκλίνεται, εὐγενῶς ὑπερήφανος καὶ εὐγενῶς ταπεινὴ! Μόνος ὁ ἀληθῆς ἐπιστήμων, λέγοντες δὲ ἀληθῆ ἐπιστήματα ἐννοοῦμεν οὐχὶ τὸν ἀπλῶς καταμετροῦντα ἀποστάσεις, ἢ ἀναλύοντα μίγματα, ἢ κατατάσσοντα εἶδη, ἀλλὰ τὸν ἐκζητοῦντα τὴν Ἀλήθειαν, μόνος λέγομεν ὁ ἀληθῆς ἐπιστήμων γινώσκει ἀκριβῶς πόσον πέραν τῆς ἀνθρωπίνης ἀντιλήψεως ἵσταται ἡ Παγκόσμιος δὴν ἰσχύει, ἢ μερικαὶ μόνον ἐκφάνσεις εἶνε ἡ Φύσις, ἡ Ζωὴ καὶ ἡ Διάνοια.

Οἱ ἄνθρωποι μεταχειρίζονται συνήθως τὸν Θεόν, ὡσεὶ τὸ ὑπέρτατον ὄν, τὸ ἀκατανόητον, τὸ ἀπεριόριστον δὲν ἦτο ἄλλο τι ἢ ὅμοιον ἑαυτοῖς. Τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἀποβαίνει δι' αὐτούς, ἀπλοῦν ὄνομα, λέξις συνηθείας, ὑπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἔννοοῦσιν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἔννοιαν. Ἄλλ' ἂν ἦσαν πεπληρωμένοι τοῦ μεγαλείου τοῦ Θεοῦ θὰ ἐτήρουν σιωπὴν καὶ ἐκ σεβασμοῦ θὰ ἀπέφευγον νὰ τὸν ὀνομασῶσιν.

Αἱ ἀνακαλύψεις τῆς ἐπιστήμης εὐρύνουσαι τὸν κύκλον τῶν θεωριῶν ἡμῶν, ἐπιχέουσαι διδακτικὸν φῶς ὡς πρὸς τὴν καθολικὴν διάταξιν τοῦ σύμπαντος, διαφωτίζουσι καὶ τελειοῦσι τὴν ἐσωτάτην ἡμῶν περὶ Θεότητος ἔννοιαν. Ἀποκαλύπτουσα ἡμῖν ἡ ἐπιστήμη τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν Θεῶν ἔργων, φανεροῖ τὴν ὑπερτάτην σοφίαν. Ὁ μέγας ἀστρονόμος Herchel ἔλεγεν «Ὅσῳ μᾶλλον τὸ πεδῖον τῆς ἐπιστήμης εὐρύνεται, τοσούτῳ μᾶλλον αἱ ἀποδείξεις τῆς ὑπάρξεως τοῦ αἰωνίου διανοίας Δημιουργοῦ καὶ παντοδυναμοῦ, γίνονται πολυάριθμοι καὶ ἀκαταμάχητοι. Γεωλόγοι, μαθηματικοί, ἀστρονόμοι, φυσιοδίφαι, πάντες προσήνεγκαν τὰς εὐχὰς των εἰς τὸν μέγαν τούτον ναὸν τῆς ἐπιστήμης ναὸν, ἰδρυθέντα εἰς αὐτὸν τὸν Θεόν».

Ἡ ἐπιστήμη λοιπὸν παρέχει ἡμῖν καὶ ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν· ἀνατρέπουσα τὰ ἀρχαῖα οἰκοδομήματα, ὅπως ἐγείρη ἂντ' αὐτῶν τὸ ἰδεῶδες οἰκοδόμημα τῆς Ἀληθείας, ἀνακαινίζει τὴν πνευματικὴν ὄψιν τῆς Γῆς. Ἡ ἐπιστήμη παριστᾷ ἡμῖν τὸν Θεὸν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν πνεύματος ἀπείρου, αἰωνίου.

Ὁ Θεὸς δὲν κατοικεῖ παράδεισον ἀγγέλων καὶ ἐκλεκτῶν, ἀλλὰ τὸ ἄπειρον κενὸν πληροῦται ὑπὸ τῆς παρουσίας του· πανταχοῦ παρῶν καὶ ἀκίνητος ὑπάρχων ἐν ἐκάστῳ σημείῳ τοῦ χώρου, ὁλόκληρος ἐν ἐκάστη στιγμῇ τοῦ χρόνου, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν αἰώνως ἄπειρος, δι' ὃν δὲν ὑπάρχει οὔτε χρόνος, οὔτε χώρος. Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον ὑπάρχουσι μόνον δι' ἡμᾶς, ὄντα ὧν μετρεῖται ἡ διάρκειά, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουσι διὰ τὸν Αἰώνιον

Ὁ κοινὸς νοῦς τοῦ ἀνθρώπου ἀδύνατον εἶνε νὰ σχηματίσῃ ἔννοιαν καθαρὰν τοῦ Ἀπολύτου. Πειρώμενός τις νὰ ὄρῃ τὴν Διάνοιαν ταύτην, ἀξίων νὰ συζητῇ περὶ τῶν ἰδιοτήτων ἢ νὰ ζητῇ τοὺς χαρακτῆρας αὐτῆς, ὁρῶν τὴν ἄβυσσον τοῦ ἀπείρου ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ ἀναπαύσῃ τὴν ὄρεξιν τοῦ εἰδέναι, ἐπιχειρεῖ ἄφρονα ἐπιχειρήσειν. Τοιαύτη τις ἀπόπειρα ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐπιχειρῶν αὐτὴν δὲν ἐνόησε τὴν εὐσιώδη διαφορὰν, ἣτις διαχωρίζει τὸ ἄπειρον ἀπὸ τοῦ πεπερασμένου. Ὑπάρχει μεταξύ τῶν δύο τούτων ὁρίων ἀπόστασις, ἐφ' ἣς οὐδεμίαν γέφυρα δύναται νὰ ριφθῇ. Ὁ Θεὸς εἶνε ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως αὐτοῦ ἄγνωστος καὶ ἀκατανόητος εἰς ἡμᾶς. Μόνον ἡ ἔννοια ἐξόχων τινῶν πατέρων τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ συγχρόνων τινῶν πεφωτισμένων Θεολόγων πλησιάζει μᾶλλον πάσης ἄλλης πρὸς τὸν ἄγνωστον τούτον Θεόν. Καὶ πῶς θὰ ἠδύνατό τις νὰ τὸν ἐνοήσῃ, ἀφ' οὗ εἰς τὰ

βάθη τῆς Θεῆας οὐσίας οὐδὲν δημιουργηθὲν πνεῦμα, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι αὐτοὶ δύνανται νὰ ἐγκύψωσι;

Λάριναξ 1911

Δ. Ν. Ἀναστασόπουλος
Καθηγητῆς τῶν Μαθηματικῶν.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΝΕΑ

ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ἡ Γερμανικὴ βιομηχανία κατορθώνει νὰ ἐξάγῃ ἀπ' ὀ-
λα. Μεταξὺ ἄλλων ἐξάγονται ἀπὸ τινος ἐκ Γερμανίας χι-
λιάδες καναρινίων πτηνῶν, Γερμανικῆς παραγωγῆς.

Ἡ μακροτέρα τροχιοδρομικὴ γραμμὴ ὑπάρχει εἰς τὴν
Ἀργεντινὴν καὶ συνδέει τὰς πόλεις Βουένος-Ἀϊρες καὶ
Σὰν Μάριν ἀπεχούσας ἀλλήλων πενήντα τέσσαρα μίλια.
Αἱ ἄμαξαι τοῦ τροχιοδρόμου τούτου κινοῦνται δι' ἵππων
οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ἀποτελοῦν κινήτηριον δύ-
ναμιν εὐθηνότεραν τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἠλεκτρισμοῦ, διότι ἡ
τροφή των δὲν στοιχίζει σχεδὸν τίποτε.

Ἰατρός τις ἐν Παρισίοις κατεσκεύασεν ἕνα μηχανήμα-
ταιρὸν ἢ αὐτόματον διανομέα συνταγῶν. Πρόκειται περὶ
ἐνὸς μηχανήματος ὅπως τὰ συνήθη αὐτόματα, φέροντος
πολλὰς ὁπὰς μὲ τὰς ἐπιγραφὰς: Καρδία, πνεύμονες, κε-
φαλή, πόδες κ.τ.λ. Ὁ πάσχων ρίπτει εἰς τὴν σχετικὴν
μὲ τὴν ἀσθενείαν του ὀπὴν ἤμισυ φράγκον καὶ λαμβάνει
τὴν ἀνάλογον συνταγὴν πρὸς θεραπείαν. Λέγεται ὅτι ὁ
αὐτόματος οὗτος ἰατρός ἔσχε μεγίστην ἐπιτυχίαν.

Εἰς τὸ Λονδίνον ἕνεκα τῆς προλήψεως κατὰ τοῦ ἀριθ-
μοῦ 13 δὲν ὑπάρχει δρόμος μὲ τὸν ἀριθμὸν τούτον.
Εἰς μερικὸν δρόμους παραλείπουν ἐντελῶς τὸν 13 εἰς
ἄλλους δὲ τὸν ἀντικαθιστοῦν διὰ τοῦ 12 ἢ 12 βίς

Ἐν ἐκ τῶν μεγίστων ὥρολογίων τοῦ κόσμου εἶνε
τὸ στηθὲν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πύργου τοῦ Πανεπι-
στημίου τῆς Βιρμινγῆμης. Ἐχει τέσσαρας πλάκας ὁ
γίγας οὗτος τῶν ὥρολογίων, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἔχει
17 ποδῶν διάμετρον. Ἐκάστη τῶν πλακῶν τούτων εἶνε
χυτοσιδηρᾷ κατὰ τὸν σκελετὸν καὶ ἔχει τὰ διάμεσα δια-
φανῆ, διότι φωτίζεται τὴν νύκτα ὑπὸ ἰσχυροῦ ἠλεκτρικοῦ
τόξου ἔσωθεν. Οἱ δεικταὶ εἶνε καμωμένοι ἀπὸ παχὺ ἑ-
λασμα χαλκοῦ καὶ ἕκαστον ζεύγος ἐξ αὐτῶν ἔχει βάρος
150 λιτρῶν, καὶ τὸ ὅλον ὥρολόγιον ἔχει βάρος εἰκοσι
τόνων καὶ χορδίζεται κάθε 8 ἡμέρας. Ὁ λεπτοδείκτης ἔχει
μῆκος ἑνδεκα ποδῶν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΟΧΙΚΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΠΛΑΤΡΩΝ

Μόλις αντίκρουσα τὰ ὑψηλὰ ὄρη τοῦ Ὀλύμπου, τὰ ὑπερ-
κειμένα τῶν Πλατρῶν, καὶ ἀνέπνευσα ζωογόνον ἀέρα, ἀνε-
κουφισθὴ τὸ ξηνητημένον σῶμά μου ἀπὸ τῆς πρὸ ὀλίγου
ἀχαρίστου ζωῆς μου.

Ἐνόμισα οὐκ εἰσηρόμην εἰς καρμίαν Ἑλβετικὴν δημο-
κρατίαν καὶ ἀνεζήτησα νὰ ἴδω κανέν φρούριον, ἐπὶ τοῦ
ὁποῖον νὰ πλαταγίζῃ ἡ σημαία ἐκείνη τῆς ἀθροῦβου ἐργα-
τικῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας, τοῦ σεβασμοῦ τῶν δικαίων
τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἱερᾶς
ἀλληλεγγύης καὶ ἀγάπης.

Μήπως καὶ ἐδῶ δὲν λειτουργεῖ κράτος ἐλεύθερον, τὸ
ὁποῖον διέπουν οἱ ἄγραφοι νόμοι τῆς φύσεως, οἱ σταθεροὶ
εἰς τὸ κῆρὸς των καὶ ἀκριβεῖς εἰς τὴν λειτουργίαν των, εἰς
τὴν ὁποίαν προσηλοῦνται τῶρα ὅλη ἡ σκέψις μου καὶ ὅλος
ὁ θαυμασμός μου ; Ταχεῖς καὶ ἄγρυπνοι ἐκτελεστοὶ τῶν
νόμων τούτων κινουῦνται ἐδῶ οἱ ποταμοὶ, οἱ ἀνεμοὶ ἢ αἱ ὄρο-
σεραὶ αἰεταί, χαρίζοντες τὰς φροῦτιδας των ἀδυσίατως τό-
σον εἰς τοὺς θάμνους, ὅσον καὶ εἰς τὰ μεγάλα δένδρα, ἐνῶ
τοῦ Θεοῦ ἢ εὐδοκία, διὰ τῶν πτήσεων καὶ ἀσμάτων τῶν πτη-
νῶν, διατρέχει τὸ δάσος ὑπερθεῖν αὐτῶν.

Καὶ τὸ πυκνὸν τοῦτο δάσος, τὸ ἐπὶ τῶν πρηνῶν τῶν
Ὀλυμπιακῶν ὄρεων, ἔχει τὴν ζωὴν του, τὴν κινουμένην
ὑπὸ τοῦ ψιθύρου τῶν πενκῶν του, αἱ ὁποῖαι ὡς ἰέρεια μυ-
στηριώδεις ναοῦ ὑπαιθροῦ καὶ ἀπεράντου, ὑψοῦνται καὶ
λυγίζουσιν, ἀποπνέουσαι ὡς θυμίαμα τὸ ἄρωμά των καὶ τὸ
δευρόνον των.

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς κοιλάδος τῶν Πλατρῶν, ἐγγὺς τοῦ δά-
σους, ἀπαλύνεται ἡ τραχύτης τῶν ὄρεων, καὶ ἐδῶ ἡ φιλόμου-
σος φύσις ἔχει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς μουσουρογούς της,
τὰ φιδικὰ πτηνὰ, αἵτινα καθ' ἐκάστην πρωΐαν καὶ ἑσπέραν
ὕμνωδοῦσι τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἡλίου ἢ τὴν δύσιν του, τὴν
εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τοῦ δάσους, καὶ τοῦ Δημιουργοῦ των
τὴν ἀγάπην, τὴν σοφίαν καὶ τὸ κάλλος. Τὴν μεσημβρίαν, ὁ
μουσομανῆς τέτις ἄδει μέχρις οὗ ἐκπνεύσῃ, μετὰ τὴν δύσιν
δὲ τοῦ ἡλίου ἄλλοι μουσουρογοὶ ἐμφανίζονται ἐπὶ τῆς ὁρχή-
στρας, ἢ ἐπὶ τῶν δένδρων, ὁ πρωτόπλαστος πάντων τῶν ζώ-
ων γρούλλος καὶ ὁ ἀτυχῆς καὶ ἀκούσιος ἀδελφοκτόνος βῦας
(θουπῖν). Πόσον συγκινεῖ τὸ θρηνώδες ἄσμα του καὶ τὸν
μᾶλλον ἀδιάφορον· τὸν ἀκούω θρηνηλογοῦντα καὶ ἐρμηνεύω
τοὺς γόους του :

α' Ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον· διατὶ ἐγὼ ἀρὰ γε ἔγεινα ἀδελ-
φοκτόνος ἀκούσιος ; ὁ ἀθῶος ἐγὼ παῖς, καὶ μετεμορφώθη
διὰ τοῦτο εἰς πτηνὸν ; Καὶ κλαίω, κλαίω αἰωνίως τὰς νύκτας.

Τὸ φῶς μὲ φοβίζει καὶ ἡ κίνησις μὲ τρέπει εἰς φυγὴν, ἐνῶ
εἶμαι ἀθῶος. Καὶ φρίσσω ἔτι, ν' ἀκούω τὴν μητέρα μου
ἐρωτῶσάν με, καθ' ἑσπέραν, στεροετύπως. Βῦα, τί ἔκαμες
τὸν ἀδελφόν σου ; διατὶ δὲν ἐπρόσεξες καὶ τὸν ἐσκότασες
ἐνῶ ἐπαίσεις λιθάρι ; Καὶ ἐγὼ ἀντὶ ἀπαντήσεως ἔκφρων
φωνάζω ἔκτοτε, τὸ ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ μου. Ἀλλοίμονον,
πῶς λοιπὸν οἱ ἔνεκα τυφλοῦ μίσους ἢ δόξης ἢ ἐγωῖσμοῦ
ἢ συμφέροντος γινόμενοι ἐκούσιοι ἀδελφοκτόνοι ζῶσιν ἔτι
ὑπὸ τὸν οὐρανόν, εὐτυχοῦσι, βλέπουσιν ἐπὶ τέλους τὸ γλυ-
κὸ φῶς τοῦ ἡλίου ; Πότε, Θεέ μου, ὁ ἀθῶος ἐγὼ, θὰ ἴδω
τὸ φῶς τῆς δικαιοσύνης σου ; »

Καὶ κατ' ἀντίθεσιν ἀπαντᾷ εἰς τὸ θρηνώδες τοῦτο ἄ-
σμα ὁ παρήγορος καὶ ἀργυρόηχος παλμός τοῦ γρούλλου.
α' Ἀγαπῶ καὶ ψάλλω ὡς νὰ μὴ ἐρήρασα καὶ ὡς νὰ ἦμαι
τὸ νεότερον πλάσμα τῆς δημιουργίας, ἐνῶ ἐγὼ πρῶτος ἡ-
κούσθη ἐντὸς αὐτῆς ὕμνων διὰ τῆς μουσικῆς μου τὴν ἀρ-
μονίαν τοῦ σύμπαντος. Σὰς οἰκιστοὺς ἀνθρώποι, ὁσάκις
σὰς βλέπω τόσον ἐξανηλωμένους, ἀφώνους καὶ σκυθρω-
ποῦς, διότι δὲν γνωρίζετε, ὡς ἐγὼ, τὸ μυστήριον τῆς αἰω-
νίας νεότητος, τὸ ὁποῖον εἶνε ἡ ἀγάπη, τὸ ὁποῖον εἶνε ἡ
κατὰ φύσιν ζωὴ εἰς τὰς ἀγνάς καὶ ζωογόνους ἀγκάλας τῆς
φύσεως. Οὐδέποτε, ἀνθρώπος ἐμίσησα ἐγὼ, καὶ διὰ τοῦτο
εἶμαι μακάριος καὶ εὐθύμος πάντοτε, τονίζων τὸ ἄσμα μου
ἐνθους πρὸς τὰς γλυκερὰς ἀκτῖνας τῆς Φοίβης ἢ πρὸς τῶν
ἡστερισμῶν καὶ τῶν λοιπῶν φωτοβόλων ἀστρῶν τὸ σελά-
γισμα ».

Μετὰ ἰδιαίτερον ὄλωσ σεβασμοῦ ἐκκύνωμαι ὑπὸ τῆς θέας
τῆς σοβαρᾶς βασιλείας τοῦ φνικιοῦ βουαίου, τῆς ἱερᾶς
Δάφνης, ἣτις ὡς νὰ φρίσῃ ἔτι ἐκ παλαιῶν ἀναμνήσεων
μόλις λυγίζουσα σεμνῶς καὶ ἐπιχαρίτως, ἀνέρχεται ὑψη-
λὰ, ἐκ φόβου μήπως παρὰ τὸν προουρισμὸν της στεφανώσῃ
τινὰ ἀνάξιον τῆς ἐποχῆς ἡρώα. Καὶ πόσα ἄλλα δὲν λέγει
ἐδῶ, ἐν ἑκαστῶν ἐκ τοῦ ὄραίου τούτου συνόλου τῆς φύσεως,
συγκινητικὰ καὶ ἀξιοθαύμαστα καὶ εὐεργετικὰ εἰς πάντα
μελετητὴν τῆς φύσεως ταύτης, ἣτις καὶ ἀκουσίως ἡμῶν
ἔτι, ἐπιβάλλουσα τὰ μητρικὰ δικαιώματα της, ἀποσπᾷ ἡ-
μᾶς τῆς σπληνικῆς καὶ ἀχαρίστου ζωῆς καὶ μᾶς ἀνυψοῖ
εἰς τὸν Δημιουργόν μας, ἐδέλπιδας καὶ εὐγνωμόνας ;

Πλάτραις.

Κύπρος.

Ὁ ἐλέφας ἔχει περισσοτέρους μῦς εἰς μόνην τὴν προ-
βοσκίδα του παρὰ οἰονδήποτε ἄλλο ζῶον εἰς ὅλον
τὸ σῶμά του. Κατὰ τὸν φυσιοδίφην Κυβιέρον ἔχει ὑπὲρ
τὰς 40,000, ἐνῶ ὅλοι οἱ μῦς τοῦ ἀνθρωπίνου σώ-
ματος εἶνε μόνον 527. Αἱ χιλιάδες δὲ ἐκεῖναι τῶν ἔ-
χουν ἄπειρον εὐκαμψίαν καὶ συνδέονται μεταξύ των
κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε ἡ προβοσκίς δύναται νὰ
κινῆται πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν καὶ νὰ κάμνη ὅ,τι
κάμουν τὰ χεῖρα τοῦ ἀνθρώπου, βοηθούμενα μὲ τὰ τε-
λειότερα ἔργαλειά.

Η ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

ΩΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΦΥΤΟΝ

Ἡ καλλιέργεια τῆς Τριανταφυλλίας μέγιστον παρουσιάζει ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Γεωργίαν. Τόσον αἱ κλιματολογικαὶ συνθήκαι ὅσον καὶ τὸ κατάλληλον εἰς πλεῖστα μέρη τῆς χώρας μας τοῦ ἐδάφους διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀρωματικοῦ τούτου φυτοῦ παρέχουσι πολλὰς ἐλπίδας ἐπιτυχοῦς διαδόσεως εἰς μεγάλην κλίμακα τῆς καλλιέργειας ταύτης. Δοκιμαὶ γενόμεναι ἐπανειλημμένως εἰς διάφορα μέρη ἔδωσαν ἐπιτυχή ἀποτελέσματα.

Κατωτέρω δημοσιεύομεν λίαν ἐνδιαφέρουσαν μελέτην περὶ τῆς καλλιέργειας τῆς Τριανταφυλλίας διὰ τὴν παραγωγὴν ροδελαιίου ὡς αὕτη γίνεται εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Γαλλίαν ὅπου ἡ καλλιέργεια τῶν ἀρωματικῶν φυτῶν εἶνε λίαν διαδεδομένη καὶ λίαν ἐπικερδῆς—.

Ἡ Τριανταφυλλία. — Τὰ κυριώτερα εἶδη τῆς καὶ αἱ ποικιλίαι τῆς.

Δὲν θὰ ἑομιλήσωμεν ἐδῶ διὰ τὸ τριαντάφυλλον, ὡς ἄθος στολισμοῦ καὶ εὐχαριστήσεως, ἀλλὰ ὡς ἄθος βιομηχανικόν, εὐώδες, καλλιεργούμενον διὰ τὴν μυροποιίαν, ἀπὸ πολλῶν ἔτων, ἰδιαίτερος εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν, (τὴν ἐπαρχίαν Grasse).

Μεταξὺ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς τριανταφυλλίας αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ὡς βιομηχανικὰ φυτὰ τὰ κυριώτερα εἶνε κατὰ πρῶτον ἢ ἑκατοντάφυλλος ἢ ἡ κοινὴ 1).

Ἔρχεται κατόπιν ἡ τριανταφυλλία τῆς Δαμασκοῦ ἢ ὅπως λέγεται καὶ ἄλλως τῶν τεσσάρων ἐποχῶν τοῦ ἔτους, με ἄνθη ἐρυθρὰ, λίαν εὐώδη, ἀπλᾶ ἢ κατὰ τὸ ἥμισυ διπλᾶ, διαδεχόμενα ἀλλήλα καθ' ἅπαν τὰ θέρος. Ἐξ αὐτῆς παρήχθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Grasse ἐκλεκτὴ ποικιλία ἡ μουσκαντίν (muscadine).

Τέλος, ἡ μοσχάτη τριανταφυλλία (rosa moscata), με ἄνθη λευκά, εὐωδέστατα, ἀπλᾶ ἢ διπλᾶ, καλλιεργεῖται εἰς τὴν Τύνιδα καὶ εἰς τὰς χώρας τοῦ Αἴμου τὸ ροδέλαιον ὅπερ ἐξάγεται ἀπὸ τὰ ἄνθη τῆς ἐκτιμᾶται ὑπερβολικῶς.

Τὸ τριαντάφυλλον ὅπερ ἀπαντᾶται εἰς τὴν χώραν

τοῦ Grasse (μεσημβρινὴ Γαλλία) ὀνομάζεται τριαντάφυλλον τοῦ Μαίτου. Φυτεύεται εἰς ὅλας τὰς θέσεις καὶ εἰς ὅλα τὰ ἐδάφη. Δὲν φοβεῖται ἄλλο ἢ τὴν γειτονίαν τῶν δένδρων, διότι ἡ σκιὰ, ἔστω καὶ ἐλαφρὰ, τὸ βλάπτει καθ' ὑπερβολὴν. Τριανταφυλλία εὐρισκομένη εἰς τὴν σκιὰν παράγει ἐλαχίστην ποσότητα ἀνθῶν.

Ἡ φύτευσις. Ἡ φύτευσις γίνεται τὸ φθινόπωρον εἰς ἔδαφος ὅπερ σκάπτεται προηγουμένως εἰς βάθος 0 μ. 60. Ὄταν αἱ τριανταφυλλιαὶ καλλιεργοῦνται μόναι, θέτονται εἰς γραμμὰς ἀπεχούσας ἀλλήλων κατὰ 1 μ. 25 ἕως 1 μ. 50, αἱ δὲ ρίζαι ἀπέχουν ἢ μία τῆς ἄλλης 0 μ. 50 ἕως 0 μ. 60. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπιτυγχάνει τις περίπου 4.200 ρίζας εἰς τὸ στρέμμα. Ὄταν αἱ τριανταφυλλιαὶ συντροφεύωνται με ἄλλα φυτὰ, αἱ γραμμαὶ τῶν ἀπέχουν 2 μ. 50 ἕως 3 μέτρα.

Φυτεύομεν εἰς κάθε θέσιν φυτὰ με ρίζας μήκους 0 μ. 40. Οἱ δύο τελικοὶ ὀφθαλμοὶ ὀφείλουν νὰ ὑπερβαίνουσι τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους.

Τὰ φυτὰ ταῦτα εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κλάδοι βλαστάνοντες ἑτησίως εἰς τὴν βᾶσιν τῶν ἀνεπτυγμένων τριανταφυλλίων καὶ ἀφινόμενοι ἐπὶ ἕν ἔτος εἰς τὸ σπορεῖον. Αὗται πωλοῦνται ἐν Γαλλίᾳ 5 φράγκα περίπου ἢ ἑκατοντάς.

Διὰ τὴν φύτευσιν ἀνοίγομεν λάκκους. Εἰς τὸν πυθμένα τοῦ λάκκου ρίπτομεν κόπρον ἢ σκεπάσομεν ἐλαφρῶς διὰ χώματος. Αἱ νέαι ρίζαι τῆς καταβολᾶδος ἀπλώνονται μετὰ προσοχῆς εἰς τὸν λοφίσκον τοῦτον. Γεμίζομεν τὸν λάκκον καὶ πατοῦμεν τὴν γῆν ἐλαφρῶς διὰ τοῦ ποδὸς διὰ νὰ ἐλαττωθῶσι τὰ κενά.

Ἡ λίπανσις δύναται νὰ γίνῃ καὶ τὴν ἀνοιξιν, ἀνοιγομένων λάκκων περίξ τῶν φυτῶν.

Μέχρι τῶν τελευταίων τούτων χρόνων, ὁ ἐνοφθαλμισμὸς τῆς τριανταφυλλίας, τῆς προωρισμένης διὰ τὴν μυροποιίαν θεωρεῖτο ὡς ἐντελῶς ἀνωφελῆς. Τώρα, ἤρχισαν νὰ ἐμβολιάζουσι, ἀν ὅμως ὁ ζῆλος ὑπὲρ τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ δὲν εἶναι τόσοσὺν μέγας, τοῦτο ἔχει ὡς αἰτίαν ὅτι ὁ ἐνοφθαλμισμὸς χρειάζεται συμπληρωματικὰς δαπάνας ἀρκετὰ μεγάλας, αἰτίνας ἀναγκάζουσι ἀποχὴν ἀπὸ τοῦ μετροῦ τούτου καὶ ἐκείνους ὅσοι ἔχουν τὴν καλὴν θέλησιν, ἕνεκα τῆς σημερινῆς ἀσταθείας τῆς καλλιέργειας καὶ τῶν τιμῶν τῆς ἀγορᾶς.

Ὅπως καὶ ἂν εἶναι, ὁ ἐμβολιασμὸς εἶναι ἀξιοσύστατος, καὶ ἔπρεπε μάλιστα νὰ γείνουσι σπουδαῖαι δοκιμαὶ ἐπὶ ἄλλων εἰδῶν καὶ ποικιλιῶν. Εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἐπιτυγχάνετο μεγαλύτερα

1) Rosa centifolia δένδρον ὕψους 1 ἕως 2 μέτρων, σχηματίζον ουστάδας, παράγον εἰς τὴν βᾶσιν του παραφνάδας. Τὰ ἄνθη τῆς εἶναι κόκκινα, μεγάλα, ἀναδίδοντα ἐξαιρετικὸν εὐώδιον. Ἀπὸ τὴν τριανταφυλλίαν αὐτὴν παρήχθησαν πολλαὶ ποικιλίαι ἐκλεκταί.

ἀπόδοσις ἀνθέων, καὶ ἴσως ἐπίσης μεγαλύτερα ποσότης ἐλαίου.

Ἄλλαι περιποιήσεις. Τὸ κλάδευμα τῆς τριανταφυλιᾶς γίνεται κατὰ Φεβρουάριον. Ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους, διατηροῦμεν μακρὰ ξύλα ἅτινα συν-ενοῦμεν ἐν εἶδη ἀψίδων κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν γραμμῶν. Τὰ ἀκόλουθα ἔτη, δὲν ἔχομεν νὰ κάμωμεν ἄλλο ἢ νὰ διατηρήσωμεν τὴν διάταξιν ταύτην κόπτοντες τοὺς ἐξηντημένους κλάδους ἢ τοὺς περισσεύοντας καὶ ἀνανεοῦντες τὰς ἀψίδας ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διὰ κλάδων ἐξεληθόντων ἐκ τῆς βάσεως τῶν ριζῶν. Εἶναι ἀρκετὰ δύσκολον νὰ εὕρη τις καλοὺς κλαδευτάς διὰ τὴν τριανταφυλλιᾶν· εἰς ἰκανὸς ἐργάτης κλαδεύει 500 ἕως 600 τριανταφυλλιᾶς τὴν ἡμέραν.

Αἱ ἀψίδες κατασκευάζονται ὑπὸ τῶν γυναικῶν. Ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι πολὺ κοπιαστικὴ καὶ ἀπαιτεῖ πολὺν χρόνον· δύο γυναῖκες πρέπει νὰ ἀκολουθοῦν ἕκαστον κλαδευτὴν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους κάμνομεν πολλὰ σκαλίσματα, ἐφ' ὅσον ἀπαιτεῖται ἵνα διατηρήσωμεν τὸ ἔδαφος ἐλαφρὸν καὶ ἐλεύθερον ἀπὸ ἐπιβλαβῆ χόρτα.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον, κάμνομεν ἐν βαθύ ὄρωμα. Ἐν συντομίᾳ, ἡ καλλιέργεια τῆς τριανταφυλιᾶς διὰ τὸ ροδέλαιον ἀπαιτεῖ ἀρκετὰ μεγάλας δαπάνας καθὼς καὶ ἡ συλλογὴ αὐτῶν.

Ἡ ἐσοδεία ἀρχίζει τὸ δεῦτερον ἔτος καὶ εἶναι πλήρης τὸ τρίτον ἔτος.

Τὰ τριαντάφυλλα κόπτονται ἐκάστην πρωΐαν, εὐθὺς ὡς παρέλθῃ ἡ δρόσος.

Ἡ παραγωγὴ μιᾶς τριανταφυλιᾶς εἶναι πολὺ εὐμετάβλητος. Ὑπολογίζουσι ὅτι ἡ παραγωγὴ διὰ μίαν καλὴν τριανταφυλλιᾶν εἶναι εἰς 60—90 δράμια ἀνθέων κατὰ μέσον ὄρον, τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει, δι' ἐν στρέμμα ἐσοδείαν ἀπὸ 200 ἕως 300 ὀκάδας ἀνθέων. Ἡ τιμὴ τῆς ὀκάδας τῶν τριανταφύλλων κυμαίνεται παραπολὺ 0φρ. 30 ἕως 1 φρ. 80. Ἐπομένως ἀφοῦ ὡς γνωστὸν ἡ καλλιέργεια στοιχίζει εἶναι εὐνόητον ὅτι πρέπει νὰ πωλήσῃ τις ἀκριβὰ διὰ νὰ ἔχῃ ἀρκετὸν κέρδος. Εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν ὅπου καλλιεργεῖται εἰς μεγάλην κλίμακα ἡ τριανταφυλλιᾶ θεωρεῖται ὡς μία τῶν μᾶλλον ἐπικερδῶν καλλιεργείων.

Σ. Σ. Α.—Ἡ συνέχεια τῶν Γεωργικῶν ἄρθρων τοῦ κ. Χ. Ἰερωνύμου, εἰς τὸ προσεχές.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν διδασκάλων τῆς νήσου ὠρίματεν ἤδη ἡ ἰδέα τῆς ἰδρύσεως ἐνδὲς Διδασκαλικοῦ Συνδέσμου ὅστις θέλει συνενώσει αὐτοὺς εἰς σῶμα ἰσχυρὸν καὶ δυνάμενον νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τοὺς ἀρμοδίους πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν ἐργατῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Πανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου σήμερον κατενοήθη πλήρως ὅτι ἐν τῇ ἐνώσει ἡ ἰσχύς καὶ ἡ κατίσχυσις. Διὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι σωματεῖα ἰδρύονται καθ' ἐκάστην, ἐπιδιώκοντα ὠρισμένους σκοποὺς, πολλακίς λίαν παραδόξους, καὶ ἐπιτυγχάνοντας αὐτοὺς διὰ τῆς ἰσχύος καὶ τῆς ἐπιβολῆς τὴν ὁποῖαν τοῖς προσδίδει ἡ συνένωσις μεγάλου ἢ μετρίου ἀριθμοῦ μελῶν. Σωματεῖα, ὀλιγάριθμα καὶ μικρὰ κατ' ἀρχάς ὅταν ἰδρύθησαν, ἠδυνήθησαν σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἀποκτήσωσι δύναμιν καὶ ἐπιβολὴν τοιαύτην ὥστε νὰ ἐπιτύχωσι τὴν χάριν τοῦ σκοποῦ των ψήφισιν νόμων ἢ τὴν μεταβολὴν Κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν συνηθειῶν.

Οὕτω καὶ ὁ Διδασκαλικὸς Σύνδεσμος εὐελπιστοῦμεν ὅτι ταχέως διὰ τῆς εἰς ἐν συγκεντρώσεως καὶ συνενώσεως ὅλων τῶν διδασκάλων τῆς νήσου θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπιδιώξῃ καὶ ἐπιτύχῃ πάντα ἐκεῖνα ὧν ἐχουσιν ἀνάγκην οἱ Διδάσκαλοι, ἵνα καταλάβωσι τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτοῖς θέσιν ἐν τῷ κοινωνικῷ τῆς νήσου σώματι. Διὰ τοῦ Διδασκαλικοῦ Συνδέσμου θὰ δυνηθῶσιν οἱ διδάσκαλοι νὰ ἀπαιτήσωσι παρὰ τῶν πολιτευσόμενων μείζονα ἀντίληψιν τῆς θέσεώς των καὶ δὴ, νὰ ἀπαιτήσωσι τὴν ψήφισιν νομοθετημάτων σκοπούτων νὰ μονιμοποιήσωσι τὰς θέσεις αὐτῶν, νὰ αὐξήσωσι τοὺς μισθοὺς των καὶ νὰ ἐξασφαλίσωσιν αὐτοὺς ἐν τῷ γήρατι καὶ τῇ νόσῳ.

Ὁ Διδασκαλικὸς Σύνδεσμος θὰ εἶνε τὸ πρώτιστον ἐν τῇ νήσῳ σωματεῖον, διότι θὰ ἀποτελεῖται μόνον ἐκ μελῶν μεμορφωμένων καὶ ἀναπτυγμένων ἀνδρῶν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ κοινωνικοῦ ἄλατος. Θὰ κέκτηται συνεπῶς τὴν μεγίστην ἠθικὴν ἐπιρροὴν καὶ θὰ εἶνε μία δύναμις τὴν ὁποῖαν πάντες θὰ ὑπολογίζωσι. Διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Διδασκαλικοῦ Συνδέσμου θὰ ἰδρυθῇ ἐν τῇ νήσῳ μας τὸ πρώτιστον ὑπὸ ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν ἀκόμη ἔποψιν καὶ τὸ ἰσχυρότατον σωματεῖον. Ἴσως διὰ τοῦτο οἱ διδάσκαλοι δὲν θὰ ἐνθαρρυνθῶσιν εἰς τὴν ἀπόφασιν των ταύτην ὑπὸ τῶν πολιτευσόμενων.

Ἡ «Αὐγὴ» μετ' ἀπέριου χαρᾶς θὰ χαιρετήσῃ τὴν ἰδρυσιν τοῦ Διδασκαλικοῦ Συνδέσμου, ὡς τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν αὐτοβελτίωσιν καὶ πρὸς τὸ «Βοήθει σαυτὸν» ἐκ μέρους τῶν φίλων διδασκάλων.

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΟΔΗΓΙΑΙ

Πώς να ποτιζώμεν τὰ ἐσπεριδοειδή μας.

Όλα τὰ δένδρα, ἰδιαιτέρως ὅμως τὰ ἐσπεριδοειδή, ἀπαιτοῦσι πολλήν προσοχήν εἰς τὸ πότισμα. Όταν τὸ δένδρον δὲν διψᾷ εἶναι περιττὸν νὰ τὸ ποτιζώμεν. Τὸναντίον τότε μόνον τὸ ὕδωρ τὸ ὠφελεῖ ὅταν ἔχη πραγματικὴν ἀνάγκην αὐτοῦ. Αὐτὸν τὸν γενικὸν κανόνα πολλαχοῦ δὲν τὸν τηροῦσιν. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε ὅτι τὰ δένδρα ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν προσβάλλονται ἀπὸ ποικίλας ἀσθενείας ἰδίᾳ δὲ ἀπὸ κομμίσιν (γκόμα), ἐκ τῆς ὁποίας αἱ ζημιαὶ ἂν λάβῃ τις ὑπ' ὄψει τὴν Ἑλλάδα εἶναι σημαντικαί. Διὰ τοῦτο προκειμένου περὶ ἐσπεριδοειδῶν συμβουλευόμεν τὸ ἐξῆς σύστημα ποτίσματος. Ἀπὸ τὴν βᾶσιν τοῦ δένδρου καὶ εἰς ἀπόστασιν 1 ἕως 1.50 μέτρου κυκλοτερῶς σκάπτομεν καλῶς τὸ ἔδαφος. Ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τοῦ κύκλου τούτου καὶ εἰς ἀπόστασιν 0.50 ἑκατοστῶν ἀπ' αὐτῆς ἀνοίγομεν αὐλακα κυκλοτερῆ, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ μόνον ἀφίνομεν νὰ εἰσέρχεται τὸ ὕδωρ κατὰ τὸ πότισμα. Ποτιζόμεν λοιπὸν τοιοῦτοτρόπως οὐχὶ τὴν βᾶσιν τοῦ δένδρου ἀλλὰ τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ, δηλαδὴ ἀφίνομεν τὸ ὕδωρ νὰ ἀπορροφᾶται οὐχὶ ἀπὸ τὰ παρὰ τὴν βᾶσιν ριζίδια, ἀνίκανα ἄλλως τε νὰ διαθρέψωσι καλῶς τὸ δένδρον, ἀλλὰ τὰς εἰς τὴν περιφέρειαν ρίζας, αἱ ὁποῖαι εἶναι καὶ τὰ κύρια πρὸς τοῦτο ὄργανα τοῦ δένδρου.

Ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἐπέισθημεν, ὅτι δένδρα, ἰδίᾳ δὲ ἐσπεριδοειδή, ποτιζόμενα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον—περιφορικῶς δηλ.—σπανιότατα προσεβλήθησαν ἀπὸ κομμίσιν ἢ ἄλλας παθήσεις, ἐνῶ ἄλλα γειτονικὰ ποτιζόμενα εἰς βᾶσιν τοῦ κορμοῦ κατεστράφησαν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν. Οἱ Ἀμερικανοὶ δενδροκίμοι ἐφαρμόζουσι ἄλλως τε τὸ μέτρον τοῦτο ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ κατορθώνουσι νὰ διατηρῶσι τὰ δένδρα των ἐν ἀρίστη καταστάσει.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Περίεργον. Ὁ Πήγασος ἐγεννήθη ἐκ τοῦ χυθέντιος αἵματος τῆς Γοργόνης Μεδούσης, οἷε ἀπεκεφάλισεν αὐτὴν ὁ Περσεύς. Δὲν εἶνε λοιπὸν παράδοξον εἶναι κάποτε ἢ ἱππασία αὐτοῦ ἔχη καὶ αἱματηρὰ ἀποτελέσματα. 2) Τὸ ποσὸν τῶν διοδίων τῆς Σουεζίου Διώρυγος δὲν πρέπει νὰ σᾶς

φανῆ ὑπερβολικόν. Ἐκτὸς τοῦ κέρδους τοῦ χρόνου καὶ ἡμερομισθίων, σκεφθῆτε τί θὰ ἐστοιχιζεν εἰς τὰ ἀιμόπλοια ὁ περίπλους τῆς Ἀφρικῆς ἀφοῦ δι' αὐτοῦ ἢ ἀπόστασις ἀπὸ Βορδῶ μέχρι Βομβάης εἶνε 5650 λεύγας ἢ Κυπριακὰ μίλια, ἐνῶ διὰ τῆς Διώρυγος εἶνε μόνον 2800 λεύγας ἤτοι τὸ ἡμισυ.—Φίλω. Τὸ «Ἐμπρὸς» ἀκολουθεῖ τὴν πορείαν ἐκείνην ἣτις φαίνεται εἰς τὸν διευθυντὴν του ὡς ἡ ἀρίστη διὰ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ. Ἡ ἀπειρία τῶν μέχρι τοῦδε συγχαρητηρίων πρὸς αὐτόν, μαρτυροῦσιν διὲν ἀκολουθεῖ κακὴν ὁδόν. Ἐννοεῖται διὲν θὰ ὑπάρχαισι καὶ ἐναντιοφρονοῦντες, ὅπως παντοῦ καὶ πάντοτε καὶ περὶ πάντων.—Α.Χ. τὰ θαλάσσια λουτρά εἶνε ὠφέλιμα ἀλλὰ πάντοτε εἶνε καλὸν πρὶν κάμῃ τις τοιαῦτα νὰ ἐρωτᾷ τὸν ἰατρὸν του. Ἡμεῖς τίποτε δὲν συμβουλευόμεν.

Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ "ΑΥΓΗΣ."

ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Δ' ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

- α) Τὰ—ὡς=Γαῶς
- β) Ἴλῦς—σὸς=Ἴλισσὸς
- γ) Νίκη—φόρος=Νικηφόρος
- δ) Κέρας—οὔς=Κερασοῦς

Ὅρθας λύσεις μᾶς ἔστειλαν : Ὁ Περίεργος—4— Ὁ Διάβολος ἐκ Λάρνακος 4—Μαρμαρωμένος Βασιληᾶς ἐκ Λάρνακος 4—Ὁ Ἄστατος ἐκ Πυργᾶς 4—Γ. Λουκαΐδης ἐξ Ἀστρομερίτου 4—Μ. Χ. ἐκ Λεμεσοῦ 3—Α. Κ. Χατζηζωάννου ἐκ Μόρφου 4—Δημ. Μ. Δημητριάδης ἐκ Σκαρίνου 4—Α. Γ. Κούτας ἐκ Σκαρίνου 4—Ἐωσφόρος ἐκ Λάρνακος 3—Ἀμαρυλλίς 4—Γ. Χρηστίδης ἐκ Λάρνακος 4.—Χαριτίνη Στυλιανοῦ 4—Ρωμαῖος ἐκ Λεμεσοῦ 3—Δ. Ἀναστ. 4.

Γενομένης τῆς συνήθους κληρώσεως ἔλαχον : Τὸ Νικέλινον ὠρολόγιον εἰς τὸν Ρωμαῖον.

Ἡ ἐξάμηνος συνδρομὴ τοῦ «Ἐμπρὸς» εἰς τὴν Ἀμαρυλλίδα.

Ὁ μεταξωτὸς λαίμοδετῆς εἰς τὸν κ. Δ. Μ. Δημητριάδην.

Ε' ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ "ΑΥΓΗΣ."

- A) Πάντοτε παντοῦ ὑπάρχω καὶ εἰς πάντα εἶμαι ἄρχων Ἄν μου κόψῃς τὸ κεφάλι κι' εἰς τὸ τέλος τὸ κολλήσης μιὰ θεὰ θέλει προβάλει Λῦτα εὐκόλος ἢ λύσις.

Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Δ. Μ. Δημητριάδου ἐκ Σκαρίνου

- B) Ἄν ἐνὸς τρανοῦ θηρίου ἐν ἐπίρρημα προτάξει; ζῶν πάλιν θ' ἀπαντήσης πλὴν θὰ διαφέρ' ἢ τάξις

- Γ) Μιὰ πρόθεσις ὦ λυτά μου Μιὰ νότα καὶ μιὰ νῆσος ἀποτελοῦν φιλόσοφον ποῦ τὸν γνωρίζεις ἴσως

- Δ) Ἐπίρρημα τὸ πρῶτον μου καὶ μετοχὴ τὸ δευτέρον μου Πλανήτης δὲ γνωστότατος εἶνε τὸ σύνολόν μου.

Λύσεις γίνονται δεκταὶ μέχρι τῆς 25 Αὐγούστου 1911.

Οἱ ὄροι συμμετοχῆς εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς μας ὑπάρχουσι δημοσιευμένοι εἰς τὸ β'. φύλλον τοῦ ἔτους τούτου καὶ παρακαλοῦνται οἱ λαμβάνοντες μέρος νὰ συμμορφοῦνται πρὸς αὐτούς.

Δῶρα θὰ δοθῶσιν.

- α) Ἐν ὠρολόγιον τῆς τσέπης.
- β) Μία ἐξάμηνος συνδρομὴ τοῦ «Ἐμπρὸς».
- γ) Εἰς μεταξωτὸς λαίμοδετῆς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

[Βιβλιογραφείται ἄπν βιβλίον οὐ-
τινος ἀποτέλλεται ἀντίτυπον εἰς
τὴν διεύθυνσιν τῆς «Αὐγῆς».]

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἐπιστημονικὴ Ἠχώ. Μηνιαῖον Περιοδικὸν τῶν ἐφηρμοσμένων ἐπιστημῶν καὶ τῆς Βιομηχανίας. Διευθυντῆς Σ. Παπανικολάου Δ. Φ. Ε. Συνδρομὴ 7 φράγκα. Διεύθυνσις. Ὁδὸς Ἴπποκράτους 89 Ἀθῆναι.

Πενακοθήκη. Μηνιαῖον Καλλιτεχνικὸν περιοδικόν. Διευθυντῆς Δ. Καλογερόπουλος. Συνδρομὴ 12 φράγκα. Ὁδὸς Χαρ. Τρικούπη 22α. Ἀθῆναι.

Αἱ Μοῦσαι. Δεκαπενθήμερον Φιλολογικὸν περιοδικόν. Διευθυντῆς Λ. Χ. Ζώης ἀρχαιοφύλαξ Ζακύνθου. Συνδρομὴ 10 φράγκα. Διεύθυνσις Ζάκυνθον Σίεσε.

Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις. Ποικίλον περιοδικὸν μηνιαῖον. Διευθύντρια Δις Εὐγενία Ζωγράφου. Συνδρομὴ φρ. 12. Διεύθυνσις. Ὁδὸς Μενάνδρου. 83. Ἀθῆναι.

Τὸ Ἐμπόριον. Περιοδικὸν πρὸς διάδοσιν τῆς Ἐμπορικῆς ἐπιστήμης. Διευθυντῆς Κ. Παναγιωτοπούλου. Συνδρομὴ φρ. 8. Διεύθυνσις. Ὁδὸς Νοταρᾶ 68. εἰς Πειραιᾶ.

Δελτίον τῆς Ἐμπορ. καὶ Βιομηχ. Ἀκαδημίας. Μηνιαῖον δελτίον ποικίλης πρακτικῆς ὕλης. Διευθύντρια κ. Ἐλένη Ο. Ρουσοπούλου. Συνδρομὴ φρ. 3. Διεύθυνσις Πλατεία Κάνιγγος Ἀθῆναι.

Λαογραφία. Δελτίον τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς ἑταιρείας, ἐκδιδόμενον κατὰ τριμηνίαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου. Συνδρομὴ φρ. 15. Διεύθυνσις. Κον Μ. Δέφνερ. Ὁδὸς Προαστείου 108 Ἀθῆνας.

Ἀσπίς. Δεκαπενθήμερον περιοδικόν. Ὅργανον τοῦ Παγκρητίου Δημοδιδασκαλικοῦ Συνδέσμου. Συνδρομὴ δρ. 8. Διεύθυνσις Χανιά—Κρήτης.

Ἐπαναθήναια.—Δεκαπενθήμερον εἰκονογραφημένον φιλολογικὸν περιοδικόν. Διευθυντῆς Κ. Μιχαηλίδης.—Ἀριστοτέλους 35, Ἀθῆναι.—Συνδρομὴ δρ.—φρ. 25.

Ἐκκλησιαστικὸς Κῆρυξ. Περιοδικὸν θρησκευτικὸν ἐκδιδόμενον δις τοῦ μηνός, προνοία Μελετίου Μεταξάκη, Μητροπολίτου Κιτίου. Συνδρομὴ σελλίνα 6. Διεύθυνσις ἐν Λάρνακι.

Χριστιανός. Θρησκευτικὸν δεκαπενθήμερον περιοδικόν. Διευθυντῆς Πορφύριος Κυριακίδης Δ. Θ. Συνδρομὴ σελλίνα 6. Διεύθυνσις ἐν Λευκωσίᾳ.

Ἐρμῆς. Ἐμπορικὸν μηνιαῖον περιοδικόν. Διευθυντῆς Κ. Σαμουήλ Λογιστῆς τοῦ Ταμειυτηρίου «ἠ Λευκωσία» Συνδρομὴ σελλίνα 8. Διεύθυνσις ἐν Λευκωσίᾳ.

Φῶς. Μηνιαῖον φιλολογικὸν περιοδικόν. Διευθυντῆς Χαρίλαος Παπακωάννου Δ. Θ. Συνδρομὴ σελλίνα 6. Διεύθυνσις ἐν Λευκωσίᾳ.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΧΕΙΜΩΝΙΔΟΥ
πιλοποιός

Ἐπὶ ἑπταετίαν ἀσκηθεῖσα εἰς τὰ ἄριστα πιλοποιεῖα τῆς Σμύρνης καὶ ἐπὶ τριετίαν διεύθυνασα ἐπ' ὄνοματί τῆς ἐν Χίῳ τὸ ἄριστον τῆς νήσου ταύτης κατάστημα γυναικείων πέλων, κεκτημένη πείραν τῆς τέχνης τῆς καὶ **γούστο** μοναδικόν, ἐγκατέστη ἤδη ἐν τῇ πόλει μας καὶ δέχεται παραγγελίας, ὑποσχομένη νὰ ἐκπλήξῃ τὰς πελάτιδάς τῆς διὰ τῆς τέχνης τῆς. Κατοικεῖ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Μοδίστας Δίδος Μαρίττας Πετράκη, ὄπισθεν τοῦ κοινεβίου τῶν Καλογραϊῶν.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΣ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
1909—1910

Ἐξεδόθη εἰς ὀγκώδη τόμον ἐξ ὑπερῆξακοσίων σελίδων. Δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μὲν Α' περιέχει μονογραφίας ἐπιστημονικάς, τὰς ἐξῆς:

- Γ. Ν. Χαϊζηδάκι **Θουκυδίδεια**
» **Ἀκαδημεικὰ ἀναγνώσματα**
» **Περὶ τοῦ γραπτοῦ ἡμῶν λόγου**
» **Ἐτυμολογικά**
» **Λεξιλογικά.**
Ρ. Νικολαΐδου **Συμβολὴ εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἀνασταλτικῶν φαινομένων**
Ν. Ι. Hadjidakis **Sur l'element de varieté dans l'Espaee général En.**
Μ. Κ. Νάλλη **Περὶ ἐνώσεως τῶν Μονῶν κατὰ τὸ δίκαιον τῆς Ὀρθοδ. Ἀνατ. Ἐκκλησίας.**

Τὸ Β' μέρος καταβάναται ὀλόκληρον ἀπὸ τὴν **Ἑλληνικὴν Βιβλιογραφίαν** (σ. 136—612) τοῦ χαλκεντέρου καὶ ἀκαμάτου καθηγητοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου, ἧτις προξενεῖ κατάπληξιν ὄχι μόνον διὰ τὴν ὀγκώδη καὶ περίπλοκον ἐργασίαν τῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν καταβληθεῖσαν προσοχὴν, τάξιν καὶ μεθοδικότητα ἐν τῇ ταξινομήσει τόσης ὕλης.

ΕΜΠΡΟΣ
ΛΑΪΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
Ἐπεύθυνος—Διευθυντῆς
Κ. Γ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Ἐτησία συνδρομὴ δελ. 8
Μετὰ τοῦ περιοδικοῦ «Αὐγῆ» > 12